

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV FINANCÍ

INSTITUTE OF FINANCES

**DAŇOVÁ EVIDENCE JAKO METODA EVIDENCE
HOSPODÁŘSKÝCH TRANSAKČÍ PODNIKATELŮ**

TAX EVIDENCE AS A METHOD OF THE EVIDENCE OF ECONOMIC TRANSACTIONS

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Julie Trávníková

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. Dagmar Kalová

BRNO 2023

Zadání bakalářské práce

Ústav:	Ústav financí
Studentka:	Julie Trávníková
Vedoucí práce:	Ing. Dagmar Kalová
Akademický rok:	2022/23
Studijní program:	Účetnictví a daně

Garant studijního programu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává bakalářskou práci s názvem:

Daňová evidence jako metoda evidence hospodářských transakcí podnikatelů

Charakteristika problematiky úkolu:

Zadání
Úvod
Cíle práce a metodika zpracování
Teoretická východiska práce
Popis činnosti, kterou vykonává poplatník
Analýza současné situace
– analýza související právní úpravy
– analýza příjmů, výdajů, majetku a dluhů
Vlastní návrhy řešení
Závěr
Seznam použité literatury
Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Cílem bakalářské práce je navrhnout kroky a opatření ve spojitosti s vedením daňové evidence v konkrétním oboru podnikání, které povedou k daňové optimalizaci.

Základní literární prameny:

DRÁB, Ondřej a kol. Zákon o daních z příjmů: komentář. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2021. 1180 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-054-7.

DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. Daňová evidence podnikatelů 2022. 19. vyd. Praha: Grada Publishing, 2022. 148 s. ISBN 978-80-271-3593-6.

DVOŘÁKOVÁ, Veronika, Marcel PITTERLING a Hana SKALICKÁ. Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2019. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 289 s. ISBN 978-80-7598-315-2.

HNÁTEK, Miloslav. Daňové a nedaňové náklady. 5., rozšířené vyd. Praha: Esap, 2022. 291 s. ISBN 978-80-907398-6-4.

PILÁTOVÁ, Jana. Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ. 13., aktualizované vyd. Olomouc: ANAG, 2022. 351 s. ISBN 978-80-7554-356-1.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2022/23

V Brně dne 5.2.2023

L. S.

doc. Ing. Mgr. Karel Brychta, Ph.D.
garant

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na vedení daňové evidence, tedy využití metody zaznamenávání hospodářských transakcí, která povede k daňové optimalizaci vybrané fyzické osoby v konkrétním oboru podnikání. Hlavním cílem práce bylo provést analýzu příjmů a výdajů, majetku a dluhů v rámci daňové evidence a nastavit její optimální vedení. Dílčím cílem bylo vypočítat a zhodnotit současnou daňovou zátěž vybrané fyzické osoby a daňovou zátěž vhodnými prostředky optimalizovat. Výstupem byly rovněž návrhy možných variant vedoucí k daňové optimalizaci.

Klíčová slova

Daň z příjmů fyzických osob, daňová evidence, daňová optimalizace, deník příjmů a výdajů, osoba samostatně výdělečně činná

Abstract

The bachelor's thesis deals with tax evidence, i.e. adopting the method of recording economic transactions, leading to the tax optimization of a particular natural person in a particular business field. The main aim of the thesis is to conduct an analysis of incomes and expenses, property and debts within the tax evidence and select its best recording possible. A partial aim is to calculate and assess the tax burden of the selected natural person and optimize the tax burden by suitable means. Moreover, another outcome of the thesis is the proposal of possible alternatives leading to tax optimization.

Keywords

Personal income, record of incomes and expenses, self-employed person, tax evidence, tax optimization

Bibliografická citace

TRÁVNÍKOVÁ, Julie. *Daňová evidence jako metoda evidence hospodářských transakcí podnikatelů* [online]. Brno, 2023 [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/152172>. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav financí. Vedoucí práce Ing. Dagmar Kalová

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 15. 5. 2023

Julie Trávníková

autor

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala vedoucí bakalářské práce paní Ing. Dagmar Kalové za odborné vedení, konzultace, trpělivost a rady při zpracování závěrečné práce.

Obsah

Úvod.....	11
Cíl a metodika práce	12
1 Teoretické východisko	13
1.1 Právní forma podnikání.....	13
1.1.1 Podnikání fyzických osob.....	14
1.2 Živnost.....	14
1.2.1 Typy živnosti	14
1.2.2 Podmínky	15
1.2.3 Vznik živnosti	15
1.3 Konstrukční prvky daně	16
1.3.1 Daňový subjekt	16
1.3.2 Předmět daně.....	17
1.3.3 Základ daně, zdaňovací období	18
1.3.4 Odpočty.....	18
1.3.5 Sazba daně	19
1.3.6 Slevy na dani.....	19
1.4 Metody zaznamenávání hospodářských operací.....	22
1.4.1 Účetnictví.....	22
1.4.2 Daňová evidence	23
1.4.3 Metoda paušálních výdajů a paušální daň	25
1.5 Daňová evidence	26
1.5.1 Otevření daňové evidence.....	26
1.5.2 Uzavření daňové evidence	26
1.5.3 Oceňování v daňové evidenci	27
1.5.4 Evidence příjmů a výdajů	28

1.5.5	Evidence majetku a dluhů.....	33
2	Analýza současného stavu	44
2.1	Základní informace o poplatníkovi	44
2.1.1	Popis současného stavu.....	45
2.2	Daňová evidence	45
2.2.1	Mzdová evidence	45
2.2.2	Evidence dlouhodobého majetku.....	46
2.2.3	Evidence příjmů a výdajů	47
2.2.4	Evidence pohledávek	48
2.2.5	Evidence dluhů	48
2.3	Výpočet dílčích základů daně	49
2.3.1	Dílčí základ daně ze závislé činnosti	49
2.3.2	Dílčí základ daně ze samostatné činnosti	49
2.3.3	Dílčí základ daně z příjmu nájmu	49
2.4	Výpočet daňové povinnosti.....	50
2.4.1	Vyčíslení celkového základu daně.....	50
2.4.2	Nezdanitelné části základu daně	51
2.4.3	Slevy na dani.....	51
2.4.4	Výsledná současná daňová povinnost.....	52
3	Vlastní návrhy řešení	54
3.1	Varianta 1: Paušální výdaje na dopravu.....	54
3.1.1	Výpočet daňové povinnosti poplatníka.....	55
3.1.2	Shrnutí.....	57
3.2	Varianta 2: Odpočet na podporu výdajů vynaložených na studenta	57
3.2.1	Výpočet daňové povinnosti poplatníka.....	58
3.2.2	Shrnutí.....	60

3.3	Srovnání navrhovaných variant.....	60
3.4	Vedení daňové evidence	61
3.5	Daňová optimalizace v daňové evidenci.....	67
	Závěr	70
	Seznam použitých zdrojů.....	71
	Seznam použitých zkratk	74
	Seznam obrázků.....	75
	Seznam tabulek	76
	Seznam grafů	77

Úvod

Tématem této bakalářské práce je daňová evidence jako metoda evidence zaznamenávání hospodářských transakcí podnikatelů, spojená s kroky, které povedou k daňové optimalizaci fyzické osoby.

Bakalářská práce je rozčleněna do tří částí, a to části teoretické, která je východiskem pro zpracování druhé části analytické, na jejímž základě je postavena poslední část návrhová. Teoretická část obsahuje vymezení základních pojmů týkajících se daně z příjmu fyzických osob a daňové evidence. V rámci této části je vymezen pojem živnost a to, jaké jsou podmínky pro její získání. Dále je kladen důraz na vymezení konstrukčních prvků daně, jako jsou subjekt daně, předmět daně, základ daně, sazba daně a slevy na dani. Teoretická část se dále věnuje metodám zaznamenávání hospodářských transakcí podnikatelů, zvláště vedení daňové evidence. Je zde vysvětleno, jaký cíl má vedení daňové evidence, jakým způsobem se otevírá daňová evidence a i naopak, jakým způsobem dochází k zavírání daňové evidence. Jsou popsány jednotlivé evidence, které mohou tvořit daňovou evidenci.

Druhá část je analytická, kde je detailně popsán současný stav vybrané fyzické osoby. Jsou zde uvedeny základní informace o poplatníkovi a jeho podnikání. Pro stanovení současné daňové povinnosti za rok 2022 je nutné znát, jaké má poplatník nezdánitelné položky, odčitatelné položky a slevy na dani. Následně je popsána současná daňová evidence, především je kladen důraz na příjmy a výdaje za sledované období, na jejich uznatelnost, co se týče daní. V závěru analytické části se práce věnuje rozboru evidence příjmů a výdajů, majetku a dluhů.

Poslední návrhová část, vychází z analytické části, kde byla stanovena současná daňová povinnost poplatníka a byla zanalyzována jeho daňová evidence. Tato část obsahuje celkem dvě varianty, které vedou k daňové optimalizaci. Varianty jsou posouzeny na základě daňové úspory a je vybrána ta, která představuje nejvyšší daňovou úsporu pro poplatníka. Návrhová část se věnuje také vhodnému vedení daňové evidence, především deníku příjmů a výdajů. V závěru práce jsou navrženy možné kroky, které vedou k daňové optimalizaci v rámci daňové evidence a je vyhodnoceno, zda se dají u konkrétního poplatníka aplikovat.

Cíl a metodika práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je navrhnout kroky a opatření v rámci vedení daňové evidence v konkrétním oboru podnikání, které povedou k optimalizaci daňové povinnosti vybrané fyzické osoby.

Dílčím cílem je vypočítat současnou daňovou povinnost poplatníka, daňovou povinnost při použití paušálních výdajů na dopravu a daňovou povinnost při možnosti odpočtu na podporu výdajů vynaložených na studenta. Podstatným dílčím cílem je zanalyzovat evidenci příjmů a výdajů, dluhů a majetku v rámci vedení daňové evidence a její optimální vedení v konkrétním oboru podnikání, spolu s kroky, které povedou k daňové optimalizaci. V bakalářské práci bylo použito více metod, a to konkrétně literární rešerše, metoda analýzy, syntézy a komparace. Užití více metod je podstatné z důvodu komplexního pojetí práce.

Východiskem pro teoretickou část bakalářské práce byla metoda literární rešerše.

Metoda analýzy je proces, při kterém dochází k rozčlenění nebo také k rozboru složitějších celků na jednodušší a určení jejich jednotlivých vztahů. Tato metoda je využita v analytické části bakalářské práce, při analýze současného stavu poplatníka, k rozboru daňové evidence a rozboru příjmů a výdajů, majetku a dluhů.

Metoda syntézy je proces, při kterém dochází ke skládání jednotlivých elementárních částí, které tvoří celek. Metoda syntézy vychází z metody analýzy a je důležitá pro pochopení vzájemných propojeností. Metoda syntézy je využita taktéž v analytické části.

Metoda komparace, neboli srovnávání, má význam pro vyhodnocování výsledků. Tato metoda je využita v návrhové části, v rámci porovnání jednotlivých variant daňové optimalizace a vyhodnocení té nejvhodnější varianty.

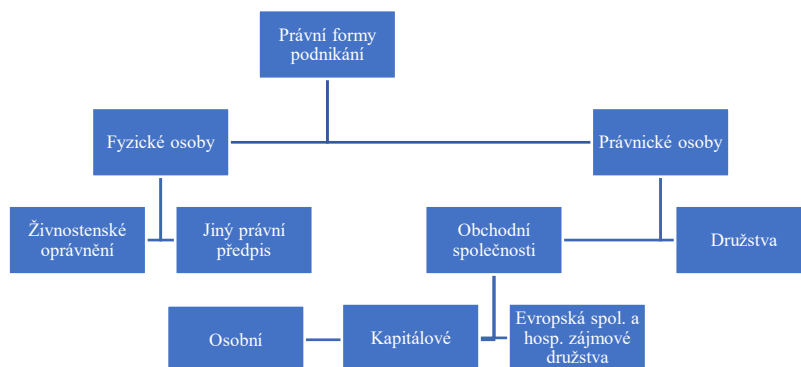
V rámci návrhové části byl použit účetní software Pohoda. Účetní software Pohoda je vhodný pro malé a střední firmy z řad fyzických i právnických osob. Software byl využit k zobrazení peněžního deníku, ve kterém jsou evidované nejběžnější hospodářské operace živnostníka provozujícího restauraci.

1 Teoretické východisko

Dle §420 odstavec 1 zákona č. 89/2012 Sb. zní definice podnikatele následovně: „*Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele*“¹.

1.1 Právní forma podnikání

V České republice existují různé druhy právní formy podnikání. Před začátkem podnikání je nutné si zvolit vhodnou právní formu, zohledňují se faktory jako například počet zakladatelů, finanční možnosti anebo způsob ručení za závazky a další. V průběhu podnikatelské činnosti je možné změnit právní formu, ale to obnáší určité komplikace a další náklady. Na obrázku číslo 1 lze vidět přehled právních forem podnikání. Základní dělení je na podnikání fyzických osob a podnikání právnických osob, dále lze na obrázku 1 vidět podrobné dělení právních forem. Tato bakalářská práce se věnuje podnikání fyzických osob na základě živnostenského oprávnění².

Obrázek 1: Právní forma podnikání³

¹ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. In: *Občanský zákoník: novelizované znění*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1434. ISBN978-80-7488-471-9.

²ŠVARCOVÁ, Jena. *Ekonomie: stručný přehled: teorie a praxe aktuálně a v souvislostech*: učebnice. Zlín: CEED, 2020, s. 57. ISBN 978-80-87301-25-8.

³ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. In: *Živnostenské podnikání: předpisy regulující podnikání*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1435, ISBN 978-80-7488-472-6.

1.1.1 Podnikání fyzických osob

Fyzické osoby jsou osoby, které podnikají na základě živnostenského oprávnění nebo na základě jiného než živnostenského oprávnění. Termín, se kterým se v souvislosti s podnikáním fyzických osob setkáváme, je osoba samostatně výdělečně činná. Výhodou osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „OSVČ“) oproti zaměstnanci je nezávislost, flexibilita a samostatnost. Podnikání fyzické osoby je oproti podnikání právnických osob jednodušší na zahájení podnikatelské činnosti, jelikož není nutný počáteční kapitál, zároveň je výhodou i menší časová a administrativní náročnost⁴.

1.2 Živnost

Živnostenské podnikání je upravováno v zákoně č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon. Živnost je dle zákona č. 455/1991 Sb. definována jako „soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem“⁵. Zákon vymezuje podmínky pro získání živnostenského oprávnění⁶.

Živnostenský rejstřík „je informační systém veřejné správy, který spravuje Živnostenský úřad České republiky a provozují jej obecní živnostenské úřady“. Určité údaje jsou veřejné a jsou evidované ve veřejném seznamu⁷.

1.2.1 Typy živnosti

Dle § 9 zákona 450/1991 Sb. se živnost člení na živnost ohlašovací a koncesovanou. Ohlašovací živnost se dále člení na: volnou, řemeslnou a vázanou. Vznik a provozování ohlašovací živnosti je pouze na základě ohlášení, tento typ živnosti je doložený výpisem ze živnostenského rejstříku. U koncesovaných živností je vznik a provoz podmíněný povolením k provozování živnosti ze strany státu⁸.

⁴ SRPOVÁ, Jitka a Václav ŘEHOŘ. *Základy podnikání: teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada, 2010, s. 67. ISBN 978-80-247-3339-5.

⁵ ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. In: *Živnostenské podnikání: předpisy regulující podnikání*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1435. ISBN 978-80-7488-472-6.

⁶ ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. In: *Živnostenské podnikání: předpisy regulující podnikání*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1435. ISBN 978-80-7488-472-6.

⁷ KOLÁŘOVÁ, Monika. *Velká kniha pro podnikání*. 2. vyd. Olomouc: Rubico, 2013, s. 40. ISBN 978-80-7346-157-7.

⁸ ŠVARCOVÁ, Jena. *Ekonomie: stručný přehled: teorie a praxe aktuálně a v souvislostech*: učebnice. Zlín: CEED, 2020, s. 59. ISBN 978-80-87301-25-8.

Pro získání živnostenského oprávnění v oblasti řemeslné živnosti je nutné dosáhnout výučního listu, anebo maturity, popřípadě diplomu v oboru, ve kterém chce subjekt podnikat, příkladem jsou hostinská činnost, malířství, tesařství aj. Pro získání vázané živnosti je nutností prokázat odbornou způsobilost, například výroba strojů a přístrojů, chemická výroba. Naopak pro volnou živnost není nutností získat žádnou odbornou způsobilost. Mezi volnou živnost řadíme vedení velkoobchodu a maloobchodu, ubytovací činnost aj⁹.

1.2.2 Podmínky

Pro získání živnostenského oprávnění je nutné splnit všeobecné podmínky a zvláštní podmínky, pokud to živnost vyžaduje.

Všeobecné podmínky jsou:

- bezúhonnost,
- způsobilost k právním úkonům.

Mezi zvláštní podmínky řadíme odbornou nebo jinou způsobilost. V případě, že podnikatel nesplňuje zvláštní podmínky, může mít jiné osoby, které zvláštní podmínky splňují a stávají se odpovědnými osobami. Podnikatel musí vést seznam odpovědných osob¹⁰.

1.2.3 Vznik živnosti

Získání živnostenského oprávnění je nutností pro vznik živnostenského podnikání neboli živnosti. O živnostenské oprávnění se žádá na živnostenském úřadu¹¹.

Právo provozovat živnost se liší u jednotlivých druhů živností. U ohlašovacích živností, pokud jsou doloženy všechny nutné náležitosti, vzniká živnost dnem ohlášení. U koncesovaných živností je vznik živnostenského oprávnění podmíněn doručením koncesní listiny¹².

⁹ Živnost: Druhy živnosti. *BusinessINFO.cz* [online]. Praha: CMI News, 2022 [cit. 2du022-11-30]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/zivnosti-ppbi/3#h-druhy-ivnost>

¹⁰ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. In: *Živnostenské podnikání: předpisy regulující podnikání*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1435. ISBN 978-80-7488-472-6.

¹¹ SRPOVÁ, Jitka a Václav ŘEHOŘ. *Základy podnikání: teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada, 2010, s. 68. ISBN 978-80-247-3339-5.

¹² KOLÁŘOVÁ, Monika. *Velká kniha pro podnikání*. 2. vyd. Olomouc: Rubico, 2013, s. 32. ISBN 978-80-7346-157-7.

Po splnění všech náležitostí provede živnostenský úřad zápis do živnostenského registru, a to v případě ohlašovací živnosti do 5 pracovních dnů ode dne doručení ohlášení, u koncesované živnosti od nabytí rozhodnutí právní moci o udělení koncese a poskytne podnikateli výpis¹³.

1.3 Konstrukční prvky daně

Mezi základní konstrukční prvky patří:

- daňový subjekt,
- předmět daně, osvobození od daně,
- základ daně a období, za které se stanoví (zdaňovací období),
- odpočty od základu daně,
- sazba daně,
- slevy na dani.

Ke konstrukci daně je nutné určit daňový subjekt, předmět daně, základ daně, zdaňovací období a sazbu daně. Ostatní konstrukční prvky nejsou nezbytné ke konstrukci daně a zastávají další funkci daně¹⁴.

1.3.1 Daňový subjekt

Daňové subjekty jsou děleny na plátce a poplatníka.

„Plátce daně je daňový subjekt, který je ze zákona povinen odvést do veřejného rozpočtu daň vybranou od jiných subjektů nebo sraženou jiným poplatníkům pod svou majetkovou odpovědnost“¹⁵.

Osoba, která je povinna odvést správci daně daň, zálohu na daň anebo úhradu na zajištění daně, je označována za plátce daně. Plátce daně může být zároveň i poplatník¹⁶.

Z definice vyplývá, že: *„poplatník je daňovým subjektem, jehož předmět (zejména příjem nebo majetek) je dani podroben“¹⁷.*

¹³ ŠVARCOVÁ, Jena. *Ekonomie: stručný přehled: teorie a praxe aktuálně a v souvislostech*: učebnice. Zlín: CEED, 2020, s. 59. ISBN 978-80-87301-25-8.

¹⁴ VANČUROVÁ, Alena. *Zdanění osobních příjmů*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 63. ISBN 978-80-7676-236-7.

¹⁵ VANČUROVÁ, Alena, Lenka LÁCHOVÁ a Hana ZÍDKOVÁ. *Daňový systém ČR 2020*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 15. ISBN 978-80-7598-887-4.

¹⁶ VANČUROVÁ, Alena, Lenka LÁCHOVÁ a Hana ZÍDKOVÁ. *Daňový systém ČR 2020*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 15. ISBN 978-80-7598-887-4.

¹⁷ VANČUROVÁ, Alena, Lenka LÁCHOVÁ a Hana ZÍDKOVÁ. *Daňový systém ČR 2020*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 14. ISBN 978-80-7598-887-4.

Příjmy, majetek a činnost daňového poplatníka jsou přímo podrobeny dani. V praxi lze ve spojitosti s daní z příjmu sledovat vztah zaměstnavatel – zaměstnanec, kdy zaměstnanec je poplatníkem daně a prostřednictvím zaměstnavatele jakožto plátce daně, je mu sražena daň ze mzdy a ta je odváděna správci daně¹⁸.

1.3.2 Předmět daně

K určení základu daně je nutné určit předmět daně, § 3 zákona o dani z příjmu (dále jen „ZDP“) vymezuje jednotlivé druhy příjmu a určení dílčích základů daně.

Předmětem daně z příjmu fyzických osob jsou:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 6)
- příjmy ze samostatné činnosti (§ 7)
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8)
- příjmy z nájmu (§ 9)
- ostatní příjmy (§ 10)¹⁹

Obecně se příjmy dělí na peněžní, příjem dosažený směnou a nepeněžní příjem. Nepeněžní příjem se oceňuje dle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku nebo „*jako pětinasobek hodnoty ročního plnění, pokud příjem spočívá v jiném majetkovém prospěchu, jehož obsahem je opakující se plnění nebo trvající plnění na dobu neurčitou, na dobu života člověka nebo na dobu delší 5 let*“²⁰.

Část předmětu, která se nezahrnuje do daňového základu, se označuje pojmem osvobození od daně. Od daně z příjmu FO jsou osvobozeny příjmy, které jsou uvedeny v § 4, § 4a, § 4b odst. 2, § 6 odst. 9 a § 10 odst. 6 ZDP. Osvobozené příjmy se neuvádí v daňovém priznání²¹.

¹⁸ DVOŘÁKOVÁ, Veronika, Marcel PITTERLING a Hana SKALICKÁ. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2018*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 6. ISBN 978-80-7552-125-5.

¹⁹ ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daně z příjmu. In: *Daně z příjmu, Evidence tržeb*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3.

²⁰ MACHÁČEK, Ivan. *Fyzické osoby a daň z příjmů*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 36. ISBN 978-80-7676-075-2.

²¹ VANČUROVÁ, Alena a Hana ŽÍDKOVÁ. *Daně v podnikání*. Praha: VOX, 2019, s. 14. ISBN 978-80-87480-71-7.

1.3.3 Základ daně, zdaňovací období

„Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníka ve zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení“²².

Poplatník, který má během jednoho zdaňovacího období více druhů příjmů, určí základ daně jako součet dílčích základů daně dle jednotlivých druhů příjmů²³.

Dle § 16b ZDP je zdaňovacím obdobím pro daňové přiznání fyzických osob vždy a bez výjimky kalendářní rok²⁴.

1.3.4 Odpočty

Odpočty představují částku, o kterou se dále snižuje základ daně. Pokud poplatník splní předem stanovené podmínky, může si o předem stanovenou pevnou částku nebo část daňového základu snížit základ daně. Položky, o které si může daňový poplatník snížit základ daně v plně prokazatelné výši, limitem pro hodnotu položky může být maximální absolutní částka, kterou za jedno zdaňovací období nemůže poplatník překročit, anebo relativní částka (vyjádřena v %)²⁵.

Je možné uplatňovat zejména následující odpočty:

a) Nezdánitelné části základu daně dle § 15 ZDP

Od základu daně je možné odečíst následující položky:

- poskytnuté dary,
- životní připojištění,
- penzijní připojištění,
- úroky z úvěru na bydlení.

b) Odčitatelné položky od základů daně dle § 34 ZDP

Od základu daně lze odečíst níže zmíněné odčitatelné položky:

- daňovou ztrátu,

²²ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daně z příjmu. In: *Daně z příjmu, Evidence tržeb*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3.

²³ KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. aktualizované vydání. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2018. Právo a management, s. 95. ISBN 978-80-87974-17-9.

²⁴ ŠVARCOVÁ, Jena. *Ekonomie: stručný přehled: teorie a praxe aktuálně a v souvislostech*: učebnice. Zlín: CEED, 2020, s. 234. ISBN 978-80-87301-25-8.

²⁵ VANČUROVÁ, Alena, Lenka LÁCHOVÁ a Hana ZÍDKOVÁ. *Daňový systém ČR 2020*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 23-24. ISBN 978-80-7598-887-4.

- podporu odborného vzdělání,
- podporu výzkumu a vývoje²⁶.

1.3.5 Sazba daně

Základ daně a sazba daně jsou konstrukční prvky, bez kterých není možné stanovit daň. Ze základu daně, který je snížený o odpočty, se prostřednictvím sazby daně, která představuje určitý algoritmus, stanoví částka daně²⁷.

§ 16 ZDP vymezuje dvě sazby daně, a to:

- sazba daně 15 %
- sazba daně 23 %

Sazba daně 15 % se týká fyzických osob, které nepřesáhli hodnotou základu daně 48násobek průměrné mzdy. Sazba 23 % platí pro část základu daně, který překročil hodnotu 48násobku průměrné mzdy. Výsledná daň se vypočítá ze zaokrouhleného základu daně na celé stokoruny dolů²⁸.

Zvláštní sazba daně neboli srážková daň, která je upravována v § 36 ZDP, má výši sazby 15 %. Rozdíl oproti běžné dani z příjmu je, že její hodnota je konečná a sráží ji plátcé daně²⁹.

1.3.6 Slevy na dani

Každý poplatník, který chce využívat slevy, musí nejdříve splnit předem stanovené podmínky, které se váží k možnosti využívání. Fyzická osoba si díky slevám na dani může ponížít maximálně o výši daně již určenou daňovou povinností. § 35 ZDP upravuje slevy na dani fyzických osob³⁰.

²⁶ HNÁTEK, Miloslav. *Zcela legální daňové triky 2022: pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory*. 6. vydání. Praha: ESAP s.r.o, 2022, s. 22. ISBN 978-80-907398-5-7.

²⁷ VANČUROVÁ, Alena, Lenka LÁCHOVÁ a Hana ZÍDKOVÁ. *Daňový systém ČR 2020*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 24. ISBN 978-80-7598-887-4.

²⁸ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daně z příjmu. In: *Daně z příjmu, Evidence tržeb*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3.

²⁹ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daně z příjmu. In: *Daně z příjmu, Evidence tržeb*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3.

³⁰ ŠVARCOVÁ, Jena. *Ekonomie: stručný přehled: teorie a praxe aktuálně a v souvislostech*: učebnice. Zlín: CEED, 2020, s. 236. ISBN 978-80-87301-25-8.

Druhy slev dle § 35 ZDP

- sleva na poplatníka,
- sleva na manžela/manželku,
- sleva na manžela/manželku je-li držitelem průkazu ZTP/P,
- sleva na studenta,
- sleva na invaliditu a rozšířená sleva na invaliditu,
- sleva na držitele průkazu ZTP/P,
- sleva za umístění dítěte,
- sleva na evidenci tržeb³¹.

³¹ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daně z příjmu. In: *Daně z příjmu, Evidence tržeb*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3.

V tabulce číslo 1 je znázorněn postup pro výpočet daňové povinnosti fyzických osob.

Tabulka 1: Výpočet daňové povinnosti³²

DZD § 6	
DZD § 7	+
DZD § 8	+
DZD § 9	+
DZD §10	+
Základ daně	=
Odpočet daňové ztráty	-
Nezdanitelné části ZD § 15	-
Upravený základ daně zaokrouhlený na celé stokoruny dolů	=
Sazba daně dle § 16 ZDP	X
Výpočet daně	=
Slevy na dani	-
Daň po uplatnění slev	=
Daňový bonus	-
Daň po uplatnění daňového bonusu dle § 35c ZDP	=
Zaplacené zálohy a srážková daň	-
Daňová povinnost nedoplatek (+) /přeplatek (-)	=

³² Vlastní zpracování dle: DVOŘÁKOVÁ, Veronika, Marcel PITTERLING a Hana SKALICKÁ. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2018*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 38. ISBN 978-80-7552-125-5.

1.4 Metody zaznamenávání hospodářských operací

Mezi metody zaznamenávání hospodářských transakcí patří:

- účetnictví,
- daňová evidence,
- metoda paušálních výdajů,
- nově od 1.1.2021 pomocí paušální daně.

1.4.1 Účetnictví

Dle zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb. mají povinnost vést účetnictví fyzické osoby, které jsou zapsány jako podnikatelé v obchodním rejstříku. Dále zákon ukládá povinnost vést účetnictví fyzickým osobám, které jsou podnikateli a jejich obrat přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 000 000 Kč. Ostatní fyzické osoby, které se dobrovolně rozhodnou vést účetnictví nebo fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis³³.

Hlavním přínosem účetnictví je detailní přehled o stavu hospodářských prostředků k danému okamžiku a výsledek hospodaření, který se váže ke konkrétnímu období. Účetnictví jako součást ekonomického informačního systému by mělo účetním jednotkám poskytnout přehled o finanční situaci a výkonnosti podniku. Dle zákona o účetnictví je za účetní období považováno 12 po sobě jdoucích měsíců³⁴. Existují čtyři účetní knihy, a to deník, hlavní kniha, kniha analytických účtů a kniha podrozvahových účtů. Do těchto knih provádějí účetní jednotky jednotlivé zápisy metodou podvojných zápisů. Informace z těchto knih jsou potřebné k inventarizaci závazků a majetku a k provedení účetní uzávěrky³⁵.

³³ČESKO. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. In: *Účetnictví: obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1412. ISBN 978-80-7488-208-1.

³⁴JANOŠKOVÁ, Jana a Alena VALICOVÁ. *Daňová evidence podnikatele: pro prezenční formu studia*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2011, s. 7. ISBN 978-80-7248-669-4.

³⁵CHALUPA, Rostislav, Jiří KADLEC, Jana PILÁTOVÁ, Dagmar PROCHÁZKOVÁ, R. SEDLÁK, Jana SKÁLOVÁ a Pavel VLACH. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2020*. 17. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 36. ISBN 978-80-7554-250-2.

1.4.2 Daňová evidence

Daňovou evidenci mohou vést osoby, které se dle zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb. nestaly účetní jednotkou ani neuplatňují paušální výdaje nebo paušální daň³⁶. Daňová evidence je legislativně upravována zákonem o dani z příjmu (zákon č. 586/1992 v platném znění). Daňová evidence nahradila jednoduché účetnictví, které bylo s účinností od 1.1.2004 zrušeno. Daňová evidence znamená menší administrativní náročnost, významně nižší nároky na technické vybavení a jednoduchost v oblasti metodiky³⁷.

Obsahem daňové evidence jsou dle § 7b ZDP údaje o:

- a) příjmech a výdajích, v členění potřebném pro zjištění základu daně,
- b) majetku a dlužích³⁸.

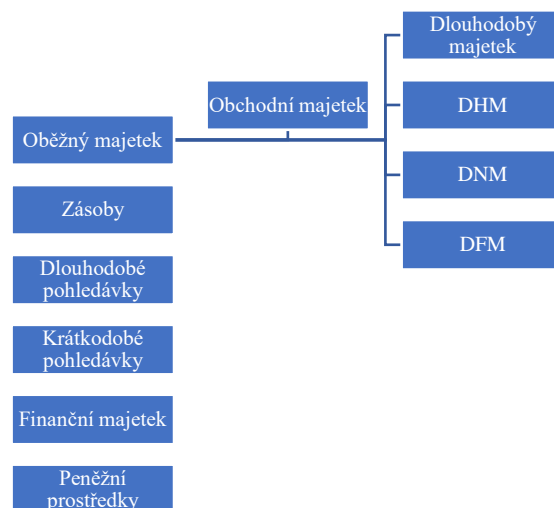
Charakteristickým znakem daňové evidence je příčinný vztah mezi podnikáním s peněžními a hmotnými toky. Kladné toky působící pozitivní cash flow dosažené prodejem (výrobků, služeb, zboží) a záporné toky, které vyvolávají negativní cash flow způsobené výdaji, jež souvisí s podnikáním. Daňová evidence by měla zachytit veškeré toky plynoucí od nebo k podnikateli, jeho majetek a dluhy ovlivňující daňový základ. Jedná se o majetek firmy potřebný k hospodářské činnosti a případné finanční zdroje, které slouží ke krytí majetku firmy³⁹. Na obrázku číslo 2 je znázorněno schéma struktury obchodního majetku podnikatele.

³⁶ CARDOVÁ, Zdenka. *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*. Praha: ASPI, 2007, s. 12. ISBN 978-80-7357-288-4.

³⁷ DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 9. ISBN 978-80-271-3593-6.

³⁸ ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daň z příjmu. In: *Daně z příjmu, Evidence tržeb*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3.

³⁹ DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 17. ISBN 978-80-271-3593-6.

Obrázek 2: Struktura majetku podnikatele⁴⁰

Ze zákona není předepsána **forma** daňové evidence, ale každý poplatník musí archivovat daňovou evidenci za všechna zdaňovací období, pro která neskončila lhůta pro určení výše daně. Záleží na podnikateli, jakou formu si zvolí⁴¹.

Na obrázku číslo 3 je naznačeno schéma struktury daňové evidence podnikatelů.

Obrázek 3: Struktura daňové evidence podnikatele⁴²

⁴⁰ SEDLÁČEK, Jaroslav a Petr VALOUCH. *Účetnictví a daně*. 2. přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s.64. ISBN 978-80-210-4542-2.

⁴¹ PILÁTOVÁ, Jana, Tomáš ČERVINKA a Marta ŽENÍŠKOVÁ. *Přechod z jednoduchého účetnictví na daňovou evidenci*. Olomouc: ANAG, 2004, s. 25. ISBN 80-7263-224-8.

⁴² Vlastní zpracování dle: SEDLÁČEK, Jaroslav a Petr VALOUCH. *Účetnictví a daně*. 2. přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 65. ISBN 978-80-210-4542-2.

Cílem daňové evidence je zjištění základu daně z příjmu. Dle Dušek a Sedláček 2022 „pokud bude daňová evidence průběžně vedena, má i druhý užitek, neboť poskytuje přehled o stavu a pohybu majetku a dluhů podnikatele a je tedy využitelná pro ekonomické rozhodování, pro řízení firmy“. Na obrázku číslo 4 je schematicky vidět postup zpracování daňové evidence⁴³.

Obrázek 4 : Postup vedení daňové evidence⁴⁴

Na obrázku lze vidět, že výsledkem celého postupu by mělo být zpracování daňového přiznání, které musí subjekt odevzdat správci daně. Pokud vzniknou rozdíly mezi podnikatelským skutečným stavem dluhů a majetku a daňovou evidencí, je potřeba případné rozdíly zanést do daňového přiznání. Na obrázku tuto skutečnost znázorňuje černá šipka.

1.4.3 Metoda paušálních výdajů a paušální daň

Poplatník, který se rozhodne, že nebude vést přesnou evidenci výdajů, může dle ZDP § 7 vést evidenci příjmů a výdajů pomocí procentní srážky. Jednotlivá procentní sazba se liší dle činnosti:

- a) 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 1 600 000 Kč,
- b) 60 % z příjmů ze živnostenského podnikání; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 1 200 000 Kč,

⁴³ DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 10. ISBN 978-80-271-3593-6.

⁴⁴ Vlastní zpracování dle: DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 10. ISBN 978-80-271-3593-6.

- c) 30 % z příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 600 000 Kč,
- d) 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti, s výjimkou příjmů podle odstavce 1 písm. d) a odstavce 6; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 800 000 Kč⁴⁵.

Poplatníkem v paušálním režimu může být dle ZDP § 7a osoba, která není plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) a nemá registrační povinnost, dále osoba, která není komplementářem v komoditní společnosti anebo společníkem ve veřejné obchodní společnosti, osoba, u které není vedeno insolvenční řízení a není evidována v registru dlužníků, osoba, která nemá příjmy ze závislé činnosti. Přihlášení k paušální dani je možné do 10. dne roku, ve kterém se bude paušální daň platit. Paušální daň pro rok 2023 je stanovena na 6 208 Kč, ročně je výše platby daně 74 496 Kč⁴⁶.

1.5 Daňová evidence

1.5.1 Otevření daňové evidence

Subjekt otevírá daňovou evidenci buď ke dni, kdy dojde k zahájení podnikatelské činnosti nebo k prvnímu dni zdaňovacího období. Při otvírání daňové evidence je potřeba otevřít peněžní deník a převést peněžní prostředky. Dalším krokem je otevření knih pohledávek, závazků, pomocných knih ostatních složek majetku a dluhů. Převodem peněžních prostředků se rozumí převod peněžních prostředků v hotovosti, na účtech a případných průběžných položek, které byly součástí minulého zdaňovacího období⁴⁷.

1.5.2 Uzavření daňové evidence

Na konci zdaňovacího období je potřeba uzavřít daňovou evidenci, aby bylo možné určit základ daně. V rámci daňové evidence není vymezený konkrétní postup uzavírání zdaňovacího období, možných postupů existuje více⁴⁸.

⁴⁵ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daně z příjmu. In: *Daně z příjmu, Evidence tržeb*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3.

⁴⁶ Daň z příjmu: Obecné informace. *Financnisprava.cz* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2022 [cit. 2022-11-29]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pausalni-dan/obecne-informace>.

⁴⁷ HAKALOVÁ, Jana, Yveta PŠENKOVÁ a Šárka KRYŠKOVÁ. *Daňová evidence podnikatelů a jednoduché účetnictví neziskových subjektů*. 3. rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 20. ISBN 978-80-7676-024-0.

⁴⁸ ŠTOHL, Pavel. *Daňová evidence 2021: praktický průvodce problematikou daňové evidence pro podnikatele*. 8. aktualizované vydání. Znojmo: Ing. Pavel Štohl, 2021, s. 69. ISBN 978-80-88221-48-7.

Poplatník, který vede daňovou evidenci, má povinnost poslední den zdaňovacího období dle § 7b odst. 4 ZDP zjistit informace týkající se skutečného stavu majetku, zásob, dluhů, pohledávek, provést o výše zmíněných skutečnostech zápis a upravit základ daně dle § 24 a 25 ZDP o eventuální rozdíly⁴⁹.

Poplatníkovi plyne ze zákona povinnost uchovávat daňovou evidenci za veškerá zdaňovací období, pro která stále plyne lhůta pro stanovení daně. Obvyklá lhůta pro archivaci daňové evidence je minimálně po dobu 3 let, ale může být prodloužena o roky finančního leasingu a o období uplatnění daňové ztráty⁵⁰.

1.5.3 Oceňování v daňové evidenci

Dlouhodobý hmotný majetek je pro daňové účely dle § 29 ZDP oceněn vstupní cenou, kterou může být:

- a) pořizovací cena (tím se rozumí cena za kterou byl majetek pořízen, včetně vedlejších pořizovacích výdajů),
- b) vlastní náklady (rozumí se přímé náklady, popřípadě nepřímé náklady související s vytvořením oceňovaného majetku),
- c) reprodukční pořizovací cena (používá se v případech, kdy nelze použít ocenění jedním ze zmíněných způsobů),
- d) ocenění cenou stanovenou pro bezúplatné plnění⁵¹.

Pohledávky jsou oceňovány dle § 5 odst. 9 ZDP, a to:

- a) jmenovitou hodnotou,
- b) pořizovací cenou,
- c) cenou určenou při bezúplatném plnění⁵².

⁴⁹ PILÁTOVÁ, Jana. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 13. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2022, s. 79. ISBN 978-80-7554-356-1.

⁵⁰ Jaké kroky čekají podnikatele při uzavírání daňové evidence za minulý rok? In: *Ponikatel.cz* [online]. Praha: Lenka Pokorná, 2022 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.ponikatel.cz/clanky/jake-kroky-cekaji-podnikatele-pri-uzavirani-danove-evidence-za-minuly-rok/>

⁵¹ DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 47. ISBN 978-80-271-3593-6.

⁵² ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daně z příjmu. In: *Daně z příjmu, Evidence tržeb*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3.

Dle § 7b odst.3. ZDP, se dluhy oceňují:

- a) jmenovitou hodnotou v okamžiku vzniku,
- b) pořizovací cenou ve chvíli převzetí⁵³.

Ocenění zásob je závislé na tom, jakým způsobem byla zásoba získána. Existují čtyři varianty, které může podnikatel použít pro ocenění zásoby. Jednotlivé varianty se odvíjí od způsobu pořízení zásoby. Tabulka číslo 2 znázorňuje jednotlivé varianty ocenění zásob⁵⁴.

Tabulka 2: Varianty ocenění zásob⁵⁵

Způsob pořízení	Ocenění
Koupě	Pořizovací cena
Pořízení ve vlastní režii	Vlastní náklady
Bezúplatné nabytí	Cena určena dle oceňovací vyhlášky
Vklad do obchodního majetku	Pořizovací cena/reprodukční pořizovací cena

1.5.4 Evidence příjmů a výdajů

Evidence příjmů a výdajů představuje nejdůležitější a hlavní část celé daňové evidence. Forma evidence není ze zákona předepsána, ale ZDP určuje, že součástí daňové evidence musí být příjmy a výdaje s členěním nezbytným pro zjištění daňového základu⁵⁶.

Dle § 3 ZDP je za příjem považováno peněžní i nepeněžní plnění. Dělení příjmů pak bude na příjmy:

- peněžní,
- nepeněžní,
- dosažené směnou.

⁵³ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daně z příjmu. In: *Daně z příjmu, Evidence tržeb*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3.

⁵⁴ Zásoby v daňové evidenci. *DU.cz* [online]. Praha: Verlag Dashöfer, nakladatelství, 2018 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/zasoby-v-danove-evidenci-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EqZ0NYFCqrVXKgjHokTlq7E/>

⁵⁵ Vlastní zpracování dle: DUŠEK, Jirí a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 68. ISBN 978-80-271-3593-6.

⁵⁶ PILÁTOVÁ, Jana. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 13. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2022, s. 75. ISBN 978-80-7554-356-1.

Za **příjmy** jsou považovány pouze skutečné toky peněz, které jsou evidovány v evidenci příjmů. Jedná se například o příjem peněžních prostředků do pokladny na základě příjmového pokladního dokladu⁵⁷.

Obdobně jako příjmy tak i výdaje můžou mít formu peněžitou a nepeněžitou a dělení bude na výdaje:

- daňové peněžní,
- daňové nepeněžní.

Oblastí **výdajů** se zabývá ZDP, konkrétně § 24 a § 25. „*Výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů se pro zjištění základu daně odečtou ve výši prokázané poplatníkem a ve výši stanovené ZDP a dalšími zvláštními zákony*“⁵⁸. Nesmí dojít k uplatnění výdajů, které už byly uplatněny v předcházejících zdaňovacích obdobích⁵⁹.

§ 24 odst. 2 ZDP obsahuje seznam výdajů, které představují výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Výčet výdajů není kompletní a poplatník musí dbát na doplňující podmínky, které souvisí s uznatelností výdajů dle ZDP. Výčet výdajů, které nelze uznat za výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů je uveden v § 25 ZDP⁶⁰.

Do daňově uznatelných výdajů uvedených v § 24 odst. 2 ZDP mimo jiné patří:

- odpisy hmotného majetku (§ 26 až 33),
- zůstatková cena hmotného majetku (za podmínek uvedených v písmenu b) a c)),
- členský příspěvek právnickým osobám (za podmínek v písmenu d)),
- rezervy a opravné položky tvořené podle zákona o rezervách,
- výdaje na pracovní cesty a sociální podmínky, péči o zdraví a zvýšený rozsah doby odpočinku zaměstnanců,
- pojistné hrazené poplatníkem, pokud souvisí s příjmem, který je předmětem daně a není od daně osvobozen, a dále pojistné hrazené zaměstnavatelem pojišťovně za

⁵⁷ SEDLÁČEK, Jaroslav a Petr VALOUCH. *Účetnictví a daně. 2.*, přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 68. ISBN 978-80-210-4542-2.

⁵⁸ ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daně z příjmu. In: *Daně z příjmu, Evidence tržeb*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3, § 24 odst. 1.

⁵⁹ PILÁTOVÁ, Jana. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 13. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2022, s. 75. ISBN 978-80-7554-356-1.

⁶⁰ MACHÁČEK, Ivan. *Fyzické osoby a daň z příjmů*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s.38-39. ISBN 978-80-7676-075-2.

pojištění rizika placení náhrady mzdy, platu nebo odměny nebo sníženého platu (snížení odměny) za dobu dočasné pracovní neschopnosti,

- pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem podle zákona č. 589/1992 Sb. a 592/1992 Sb.,
- nájemné a úplata u finančního leasingu (za splnění podmínek uvedených v písmenu h) a podmínek uvedených v odst. 4, odst. 5 a odst. 6),
- zaplacená daň z nemovitých věcí, daň silniční, daň z příjmů a daň darovací zaplacená v zahraničí,
- škody vzniklé v důsledku živelních pohrom nebo způsobené podle potvrzení policie neznámým pachatelem,
- zaplacené smluvní pokuty, úroky z prodlení, poplatky z prodlení, penále a jiné sankce se závazkových vztahů⁶¹.

Příjmy a výdaje v cizí měně je nutné přepočítat. Existují dvě možnosti přepočtu. První možností je použít kurz devizového trhu dle zákona o účetnictví, a to tak že během roku lze přepočítávat příjmy a výdaje aktuálním denním kurzem ČNB, pevným kurzem anebo kurzem, za který byly valuty prodány nebo nakoupeny. Druhá možnost je využít jednotný kurz, který vyhláší na začátku následujícího roku ministerstvo financí⁶².

Jako ústřední kniha daňové evidence je označována kniha příjmů a výdajů neboli **peněžní deník**⁶³. Do deníku jsou zapisovány jak veškeré pohyby peněžních prostředků, tak i nepeněžní transakce, které působí na příjmy a výdaje a to tak, že je buď snižují nebo zvyšují. Eventuální rozdíly se pak projeví v daňové evidenci při konci zdaňovacího období, kdy dochází ke zjištění skutečných stavů majetků a dluhů. Výsledkem jsou příjmy celkem, které podléhají dani a k nim patřící výdaje podle jednotlivých základů daně. Výši příjmů a příslušných výdajů určíme pomocí konečných součtů⁶⁴. Jednotlivé zápisy jsou do peněžního deníku prováděny v časové posloupnosti, a to tak, že jedna hospodářská

⁶¹ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daň z příjmu. In: *Daně z příjmu, Evidence tržeb*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3.

⁶²HAKALOVÁ, Jana a Yveta PŠENKOVÁ. *Daňová evidence: teorie a praxe*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 31. ISBN 978-80-7598-239-1.

⁶³ŠTOHL, Pavel. *Daňová evidence 2021: praktický průvodce problematikou daňové evidence pro podnikatele*. 8. aktualizované vydání. Znojmo: Ing. Pavel Štohl, 2021, s. 38. ISBN 978-80-88221-48-7.

⁶⁴DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 29. ISBN 978-80-271-3593-6.

operace se zapisuje na jeden řádek v peněžním deníku. V deníku jsou evidovány operace, které vychází z pokladních dokladů anebo bankovních výpisů⁶⁵.

Z pohledu daňového hlediska můžeme rozdělit příjmy a výdaje v peněžním deníku na daňové příjmy a výdaje a nedaňové příjmy a výdaje⁶⁶.

Na obrázku číslo 5 lze vidět jednu z podob peněžního deníku a jeho náležitosti.

Datum	Doklad	Text	Peněžní prostředky				Příjmy		Výdaje		DPH		Průběžné položky	
			v hotovosti		na bankovních účtech		daňové	nedaňové	daňové	nedaňové	příjem	výdej	příjem	výdej
			příjem	výdej	příjem	výdej								

Obrázek 5: Peněžní deník⁶⁷

Na základě dokladů se do jednotlivých sloupců deníku zapisuje:

- datum – uvádí se den uskutečnění daňově účinné transakce, to znamená den, kdy došlo k platbě dodávky v hotovosti, k prodeji za hotové, k úhradě vystavené faktury atd,
- označení dokladu – může se jednat o výdajový pokladní doklad (dále jen „VPD“), příjmový pokladní doklad (dále jen „PPD“), výpis z bankovního účtu (dále jen „BV“) a interní doklad (dále jen „ID“). Označení dokladu je v rámci číselných řad,
- text – do tohoto sloupce se zapisuje stručný a výstižný název transakce,
- hotovost příjem – představuje nárůst peněžních prostředků v pokladně,
- hotovost výdej – představuje úbytek peněžních prostředků v pokladně,
- prostředky na účtech příjem – jedná se o příjem peněžních prostředků na účtech,
- prostředky na účtech výdej – jedná se o úbytek peněžních prostředků na účtech,
- příjmy daňové – jedná se o část příjmů, který jsou zahrnovány do základu daně v souvislosti s § 7 ZDP,
- příjmy nedaňové,

⁶⁵ SEDLÁČEK, Jaroslav a Petr VALOUCH. *Účetnictví a daně*. 2. přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. s. 69. ISBN 978-80-210-4542-2.

⁶⁶ HAKALOVÁ, Jana a Yveta PŠENKOVÁ. *Daňová evidence: teorie a praxe*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 41. ISBN 978-80-7598-239-1.

⁶⁷ Vlastní zpracování dle: HALABRINOVÁ, Dagmar. *Praktický průvodce podnikatele: aneb jak vést daňovou evidenci*. Brno: Profitail Czech Republic, 2016, s. 70. ISBN 978-80-905622-2-6.

- j) výdaje daňové – jedná se o část výdajů, který jsou zahrnovány do základu daně v souvislosti s § 7 ZDP,
- k) výdaje nedaňové,
- l) DPH příjem – u registrovaných osob,
- m) DPH výdej – u registrovaných plátců daně představuje část výdajů, která neovlivňuje základ daně z příjmů,
- n) průběžné položky příjem,
- o) průběžné položky výdej⁶⁸.

Tabulka číslo 3 naznačuje postup při zachycení příjmů a výdajů do peněžního deníku.

Tabulka 3: Postup při zachycení příjmů a výdajů⁶⁹

Postup:		
1. krok	Posouzení druhu příjmu/ výdaje	Hotovostní příjem/výdaj Bezhotovostní příjem/výdaj
2. krok,	Zhodnocení daňového dopadu	Daňový příjem/výdaj Nedaňový příjem/výdaj

V tabulce číslo 4 lze vidět postup při zaznamenávání průběžných položek.

Tabulka 4: Postup při zachycení průběžných položek⁷⁰

Příjmy		
1. krok	<i>Zaznamenání příjmu</i>	Hotovostní příjem Bezhotovostní příjem
2.krok	<i>Zápis na průběžné položky</i>	<i>Průběžná položka příjem</i>
Výdaje		
1.krok	<i>Zaznamenání výdaje</i>	Hotovostní výdaj Bezhotovostní výdaj
2.krok	<i>Zápis na průběžné položky</i>	<i>Průběžná položka výdaj</i>

⁶⁸ DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 29-30. ISBN 978-80-271-3593-6.

⁶⁹ Vlastní zpracování dle: HALABRINOVÁ, Dagmar. *Praktický průvodce podnikatele: aneb jak vést daňovou evidenci*. Brno: Aprofitail Czech Republic, 2016, s. 71. ISBN 978-80-905622-2-6.

⁷⁰ Vlastní zpracování dle: HALABRINOVÁ, Dagmar. *Praktický průvodce podnikatele: aneb jak vést daňovou evidenci*. Brno: Aprofitail Czech Republic, 2016, s. 73. ISBN 978-80-905622-2-6.

1.5.5 Evidence majetku a dluhů

Mezi další možnou evidenci patří **evidence pohledávek**. Pohledávka vzniká jako následek smluvní dohody, kdy vzniká věřiteli právo na plnění od dlužníka. Pohledávky můžeme členit podle dvou kritérií, a to podle toho, kde došlo k jejich vzniku na tuzemské a zahraniční a dle doby, po kterou jsou splatné na krátkodobé a dlouhodobé⁷¹.

Při evidenci pohledávek není důležitá forma, ale obsah. Zákon nedefinuje, jakým způsobem má být evidence vedena. Podnikatel by měl evidovat následující informace týkající se pohledávek a to, o jakou pohledávku se jedná, vůči komu ji má a jakou má pohledávka hodnotu. K evidování již zmíněných informací o pohledávkách se využívá kniha pohledávek, která by měla podnikateli poskytnout přehled o tom, zda byly pohledávky splaceny a jestli byly splaceny včas. V knize pohledávek by měly být evidovány informace o:

- číslu dokladu,
- názvu odběratele,
- druhu pohledávky,
- datumu vystavení faktury, splatnosti a uhrazení,
- výši pohledávky⁷².

Pokud se jedná o pohledávky v jiné měně, než je měna tuzemská, musí dojít k přepočtu stejně jako tomu bylo u přepočtu příjmů a výdajů.

Dle § 7b ZDP je nutné vést evidence v členění pro stanovení základu daně, která musí obsahovat také **evidenci dluhů**. Dluh představuje vztah mezi dlužníkem a věřitelem, kdy dlužník má povinnost svůj závazek splatit a věřitel očekává splacení dluhu. Závazky dělíme obdobně jako pohledávky na tuzemské a zahraniční a krátkodobé a dlouhodobé. Doba splatnosti dluhu může být různá a informace o době splatnosti musí být uvedeny na faktuře. Když nastane situace, kdy dlužník neuhradí své dluhy vůči věřiteli v předem sjednané době, vzniká věřiteli nárok na požadování úroku z prodlení. Evidence závazků

⁷¹ SEDLÁČEK, Jaroslav a Petr VALOUCH. *Účetnictví a daně*. 2. přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 72. ISBN 978-80-210-4542-2

⁷² Daňová evidence: Pohledávky. DU.cz [online]. Praha: Verlag Dashöfer, nakladatelství, 2019 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: https://www.du.cz/33/pohledavky-v-danove-evidenci-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Ep_nyc9No7tEmsiuVH6gKXw/

se řídí stejnými pravidly jako evidence pohledávek a k evidenci je využívána kniha závazků, která bude obsahovat identický obsah jako kniha pohledávek⁷³.

Na obrázku číslo 6 lze vidět možný způsob evidování dluhů v daňové evidenci.

Firma	Doklad	Datum nákupu	Datum prodeje	Splatnost	Částka v Kč	Úhrady

Obrázek 6: Evidence dluhů⁷⁴

Smyslem **evidence zásob** je zachytit informace o skutečném stavu a možných rozdílech stavu zásob k poslednímu dni zdaňovacího období, protože tyto údaje jsou nezbytné k správnému určení základu daně z příjmu, avšak ZDP neukládá povinnost vést skladovou evidenci zásob. Forma evidence zásob není přesně definována, poplatník si může zvolit formu evidence⁷⁵.

Nejčastější forma evidence zásob je pomocí skladových karet, které by měly obsahovat následující informace:

- název zásoby,
- datum pořízení,
- pořizovací cenu,
- konkrétní množství jednotek dané zásoby,
- datum a způsob vyřazení⁷⁶.

V ZDP nejsou zásoby definovány a řídí se účetními předpisy, mezi zásoby patří:

- materiál (spadá sem i drobný majetek, kdy jeho pořizovací cena je do 80 000 Kč, doba použitelnosti delší jak 1 rok),

⁷³ DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 37-38. ISBN 978-80-271-3593-6.

⁷⁴ Vlastní zpracování dle: DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 38. ISBN 978-80-271-3593-6.

⁷⁵ PILÁTOVÁ, Jana. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 13. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2022, s. 68-69. ISBN 978-80-7554-356-1.

⁷⁶ JANOUŠKOVÁ, Jana a Alena VALICOVÁ. *Daňová evidence podnikatele: pro prezenční formu studia*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2011, s. 62. ISBN 978-80-7248-669-4.

- mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny,
- nedokončená výroba (všechny produkty, které prošly alespoň jedním výrobním procesem a nedají se již označit za materiál a zároveň nejsou výrobkem),
- výrobky (výsledek výrobní činnosti podniku, cílem je jejich prodej),
- zboží (pořízený majetek, který má za účel následný prodej)⁷⁷.

Princip kontroly korunou je možný způsob evidence zásob v situacích, kdy je obtížné vést evidenci pomocí skladových karet. Tento způsob je založený na principu oceňování zásob v prodejních cenách. K celkovému stavu zásob jsou přičteny veškeré přírůstky, oceněné prodejní cenou. Evidence úbytku bude na základě tržeb, které byly vykázány⁷⁸.

V případech, kdy je identifikováno manko, je možné si nejprve uplatnit **přirozené úbytky zásob a ztratné zásob**, které jsou daňově uznatelný náklad. Částka ztratiného a přirozených úbytků musí být zmíněna ve vnitřních předpisech a je nutné, aby ji poplatník ekonomicky odůvodnil⁷⁹.

Charakteristickým znakem dlouhodobého majetku (dále jen „DM“) je jeho životnost, která musí být delší než jeden rok. Dalším charakteristickým znakem je způsob spotřebování, kdy se majetek spotřebovává postupně, za daňově uznatelný výdaj pak lze označit náležitou část ceny DM pomocí tzv. odpisů, které vyjadřují opotřebení DM. Takový majetek je vedený v **evidenci dlouhodobého majetku**⁸⁰.

Veškeré věci postupem času ztrácí svoji hodnotu, která je zapříčiněna opotřebováním, a právě peněžní vyjádření opotřebování představují **odpisy DM**. Z pohledu daňového, odpisy reprezentují postupné zahrnování vstupní ceny majetku do daňových výdajů. Ze ZDP vychází dva možné způsoby odepisování, a to tzv. rovnoměrný způsob (lineární) nebo zrychlené odepisování (degresivní).

Aby byl majetek odepisován správným způsobem, je nezbytné ho zařadit do příslušné odpisové skupiny. Tabulka číslo 5 představuje počet let odepisování pro každou odpisovou skupinu⁸¹.

⁷⁷ ŠTOHL, Pavel. *Daňová evidence 2021: praktický průvodce problematikou daňové evidence pro podnikatele*. 8. aktualizované vydání. Znojmo: Ing. Pavel Štohl, 2021, s. 32. ISBN 978-80-88221-48-7.

⁷⁸ HAKALOVÁ, Jana, Yveta PŠENKOVÁ a Šárka KRYŠKOVÁ. *Daňová evidence podnikatelů a jednoduché účetnictví neziskových subjektů*. 3. rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 48. ISBN 978-80-7676-024-0.

⁷⁹ HAKALOVÁ, Jana, Yveta PŠENKOVÁ a Šárka KRYŠKOVÁ. *Daňová evidence podnikatelů a jednoduché účetnictví neziskových subjektů*. 3. rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 48. ISBN 978-80-7676-024-0.

⁸⁰ DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 46. ISBN 978-80-271-3593-6.

⁸¹ Daňové odpisy hmotného majetku. *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Lenka Pokorná, 2022 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/danove-odpisy-hmotneho-majetku>

Tabulka 5: Doba odepisování dle zařazení do odpisové skupiny⁸²

Odpisová skupina	Doba odepisování (roky)	Majetek
1	3	telefon, notebook
2	5	nábytek, vozidla
3	10	kotle, klimatizace
4	20	budovy ze dřeva
5	30	budovy
6	50	hotely

Poplatník má možnost přerušit odepisování, pokud ve chvíli přerušení odepisování nevyužívá uplatnění výdajů paušálem. V situaci, kdy poplatník začne opět odepisovat, musí pokračovat stejným způsobem jakým bylo odepisování zahájeno⁸³.

Dle § 31 ZDP vycházejí následující vzorce pro výpočet odpisů při **rovnoměrném odepisování**:

- roční odpis v prvním roce odepisování

$$\frac{\text{vstupní cena}}{100} \times \text{roční odpisová sazba pro první rok odepisování}$$

- roční odpis v dalších letech odepisování

$$\frac{\text{vstupní cena}}{100} \times \text{roční odpisová sazba pro první rok odepisování}$$

⁸²Vlastní zpracování dle: ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daně z příjmu. In: *Daně z příjmu, Evidence tržeb*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3.

⁸³ PILÁTOVÁ, Jana. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 13. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2022, s. 50. ISBN 978-80-7554-356-1.

Dle § 31 zákona č. 586/1992 vycházejí následující vzorce pro výpočet odpisů při zrychleném odepisování:

- roční odpis v prvním roce odepisování

$$\frac{\text{vstupní cena}}{k1}$$

- roční odpis v dalších letech odepisování

$$\frac{2x \text{ zůstatková cena}}{kd - n} + \text{základní sazba}$$

k1 = koeficient pro zrychlené odepisování v prvním roce

kd = koeficient pro zrychlené odepisování v dalších letech

n = počet let po které byl majetek odepisován⁸⁴

Majetek (dlouhodobý hmotný, dlouhodobý nehmotný) je evidován buď na kartách majetku nebo v knize majetku. Pro evidenci DM majetku platí přiměřeně příslušná ustanovení vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, na základě zmíněné vyhlášky by měla evidence zahrnovat alespoň tyto informace:

- název složky majetku,
- datum, kdy byl majetek pořízen nebo zařazen do užívání,
- zvolenou variantu odpisů (daňových),
- za zdaňovací období výši daňových odpisů,
- ocenění,
- zřízené zástavní právo (nebo věcné břemeno),
- datum, kdy byl majetek vyřazen a způsob vyřazení⁸⁵.

Důvody, kvůli kterým dochází k vyřazení majetku je více. K vyřazování DM dochází v důsledku:

- přerážení DM do osobního užívání podnikatele,
- darování DM,

⁸⁴ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daň z příjmu. In: *Daně z příjmu, Evidence tržeb*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3.

⁸⁵DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 49. ISBN 978-80-271-3593-6.

- prodeje DM,
- škody nebo manka,
- likvidace majetku v případě uplynutí doby životnosti majetku⁸⁶.

Obrázek číslo 7 znázorňuje, jak může vypadat evidenční karta majetku.

Firma:		Inventární číslo:		
Vstupní cena:		Datum zařazení:		
Způsob pořízení:		Doklad:		
Odpisová skupina:		Způsob odpisu:		
Zvýšená odpisová sazba:				
Uplatněn ve zdaňovacím období:				
Datum odpisu:	Koeficient odpisu v Kč:	Odpis v Kč:	Zůstatková cena v Kč:	Poznámka:
Způsob vyřazení:			Datum vyřazení:	

Obrázek 7: Evidenční karta majetku⁸⁷

V rámci evidence majetku by měly být obsaženy alespoň tyto údaje:

- a) název nebo popis majetku,
- b) ocenění,
- c) datum zařazení,
- d) způsob odpisu a odpisová skupina,
- e) částky daňových odpisů za zdaňovací období,
- f) datum a způsob vyřazení⁸⁸.

Pro podnikatele existují dvě možnosti, jak si může majetek pronajmout. Vztah, který při pronajmutí vzniká, je právní vztah mezi pronajímatelem a nájemcem. První možnost je operativní leasing, kdy po skončení doby pronájmu setrvává majetek ve vlastnictví pronajímatele, na rozdíl od finančního leasingu, který se liší tím, že po uplynutí doby

⁸⁶ Dlouhodobý hmotný majetek: vyřazení. *DU.cz* [online]. Praha: Verlag Dashöfer, nakladatelství, 2021 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/dlouhodoby-hmotny-majetek-vyrazeni-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EswOifC2s-JAvvCMOvCkb7uMB8q2Z8oGSQ/>

⁸⁷ Vlastní zpracování dle: DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 50. ISBN 978-80-271-3593-6.

⁸⁸ DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 49. ISBN 978-80-271-3593-6.

pronájmu přechází majetek do vlastnictví nájemce. Skutečnosti plynoucí z těchto vztahů jsou zaznamenávány v **evidenci najatého majetku**⁸⁹.

V případě operativního leasingu, za předpokladů, že jsou splněné veškeré podmínky plynoucí ze ZDP (pronajatý předmět používán k dosažení, zajištění nebo udržení příjmů), je pro nájemce hodnota nájemného daňově uznatelným výdajem, a to v plné výši⁹⁰.

Aby se jednalo u finančního leasingu o daňově uznatelný výdaj, je nutné splnit následující podmínky:

1. předmětem je hmotný majetek, který lze odepisovat,
2. doba trvání musí být alespoň tak dlouhá, jako je minimální doba odepisování dle ZDP,
3. po skočení nájmu má poplatník povinnost předmět zařadit od obchodního majetku.

Po dobu trvání finančního leasingu platí nájemce dílčí splátky, které znázorňují nájemné, které je pro účely daně nezbytné časově rozlišit, to „*znamená, že nájemné je daňovým výdajem jen v poměrné výši připadající na sjednané doby na příslušné zdaňovací období*“⁹¹.

Ve chvíli, kdy uplyne doba pronájmu a dojde ze strany nájemce k odkoupení majetku od pronajímatele, je nezbytné znát informaci o hodnotě majetku ve které bude majetek převzat do daňové evidence. Majetek je oceňovaný vstupní cenou, do vstupní ceny se zahrnuje kupní cena, technické zhodnocení a vedlejší pořizovací výdaje související s majetkem⁹².

K evidenci najatého majetku dochází pomocí karet. Karty by měly obsahovat informace týkající se identifikace pronajímatele a najatého majetku, datu uzavření a číslo nájemní smlouvy, datu převzetí předmětu, doby a celkovou výši nájmu a části nájemného, které připadá na jeden měsíc⁹³.

⁸⁹Leasing v účetnictví a daních. Solitea.com [online]. Brno: Pavel Zahradník, 2021 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://solitea.com/cs-cz/leasing-v-ucetnictvi-a-danich>

⁹⁰ DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 62. ISBN 978-80-271-3593-6.

⁹¹ ŠTOHL, Pavel. *Daňová evidence 2021: praktický průvodce problematikou daňové evidence pro podnikatele*. 8. aktualizované vydání. Znojmo: Ing. Pavel Štohl, 2021, s. 150. ISBN 978-80-88221-48-7.

⁹² DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 64. ISBN 978-80-271-3593-6.

⁹³ SEDLÁČEK, Jaroslav a Petr VALOUCH. *Účetnictví a daně*. 2. přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 94. ISBN 978-80-210-4542-2.

Účetní předpisy rozdělují finanční majetek na dlouhodobý a krátkodobý, kdy krátkodobý finanční majetek (dále jen „KFM“) představuje nejlikvidnější složku majetku, který eviduje podnikatel. **Evidence KFM** tvoří:

- peněžní prostředky v pokladně (korunová, valutová),
- ceniny,
- peněžní prostředky na bankovních účtech (korunový, devizový),
- cenné papíry (krátkodobé), dluhové cenné papíry, podíly atd⁹⁴.

V rámci korunové pokladny má podnikatel možnost vybrat si ze dvou možných variant. První variantou je korunová pokladna jako součást deníku příjmů a výdajů, druhá varianta je odděleně za každou pokladnu samostatně, na konci zdaňovacího období se sečtou všechny pokladny dohromady. ZDP neukládá povinnost vést fyzicky pokladní povinnost, ale jelikož jde o obchodní majetek, je třeba o ní vést daňovou evidenci⁹⁵. Podnikatel, který přijímá anebo vydává hotovostní platby, má povinnost vést záznamy o denních tržbách⁹⁶. Valutová pokladna má za účel rovněž jako korunová pokladna poskytnout podnikateli přehled o cizí měně (stavu a pohybu). ZDP umožňuje evidovat informace o valutách způsoby, který jsou zmíněny v kapitole evidence příjmů a výdajů

Ceniny, kam jsou řazeny především stravenky, poštovní známky, telefonní karty, elektronické dálniční známky, jízdenky MHD jsou součástí KFM, v některých situacích zastávají funkci peněz. Cílem evidence cenin je poskytnout podnikateli informace o stavu cenin na konci období, který se následně porovná se skutečným stavem⁹⁷.

Bankovní účty (korunové i devizové) využívá podnikatel k bezhotovostním operacím. Na základě výpisu z bankovního účtu, je možné vést evidenci příjmů a výdajů, která se zapisuje do deníku příjmů a výdajů. Zápisy jsou prováděny buď průběžně nebo v pravidelných časových intervalech⁹⁸.

V okamžiku, kdy podnikatel zaměstnává zaměstnance na základě pracovní smlouvy, dohody o provedené práci nebo dohody o provedené činnosti, má povinnost vést evidenci

⁹⁴ DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 73. ISBN 978-80-271-3593-6.

⁹⁵ PILÁTOVÁ, Jana. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 13. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2022, s. 72. ISBN 978-80-7554-356-1.

⁹⁶ Zákon č. 337/1992 Sb. Zákon České národní rady o správě daní a poplatků ze dne 1. července 1992-

⁹⁷ ŠTOHL, Pavel. *Daňová evidence 2021: praktický průvodce problematikou daňové evidence pro podnikatele*. 8. aktualizované vydání. Znojmo: Ing. Pavel Štohl, 2021, s. 35. ISBN 978-80-88221-48-7.

⁹⁸ PILÁTOVÁ, Jana. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 13. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2022, s. 74. ISBN 978-80-7554-356-1.

určitých údajů, které jsou následkem pracovně právních vztahů, tzv. **mzdovou evidenci**. Výše uvedené údaje má povinnost podnikatel evidovat na mzdových listech, kdy pro každého zaměstnance za kalendářní rok vede podnikatel mzdový list. Mzdová evidence má za cíl poskytnout podnikateli přehled o výši a skladbě osobních nákladů zaměstnanců a výši celkových plateb, týkajících se mezd⁹⁹.

Dle § 38j/2 ZDP musí mzdový list obsahovat alespoň tyto informace:

- jméno poplatníka,
- rodné číslo (u daňových nerezidentů – datum narození, číslo pasu, kód státu a identifikační číslo, pokud existuje),
- bydliště poplatníka (u daňového nerezidenta – stát, ve kterém je daňovým rezidentem),
- den nástupu poplatníka (u daňového nerezidenta – den ukončení zaměstnání v ČR),
- za každý kalendářní měsíc:
 1. úhrn předepsaných mezd bez ohledu, jakým způsobem byly vyplaceny,
 2. částky osvobozené od daně z úhrnu předepsaných mezd,
 3. základ pro výpočet zálohy na daň nebo daně podle zvláštní sazby,
 4. vypočtenou zálohu nebo daň sraženou podle zvláštní sazby daně,
 5. měsíční slevu na dani podle § 35ba a zálohu sniženou o měsíční slevu na dani podle § 35ba,
 6. měsíční daňové zvýhodnění, měsíční slevu na dani podle § 35c, měsíční daňový bonus a zálohu sniženou o měsíční slevu na dani podle § 35ba a 35c,
 7. skutečně sraženou zálohu.

⁹⁹ Daňová evidence: Evidence mezd v daňové evidenci. *ALTAXO.cz* [online]. Praha: Office Place CZ, 2019 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.altaxo.cz/provoz-firmy/ucetnictvi-a-dane/danova-evidence/evidence-mezd-v-danove-evidenci>

se jedná o plátce, který platí DPH měsíčně, tak i kontrolní hlášení podává měsíčně. Kontrolní hlášení obsahuje zjednodušeně přehled všech fakturách přijatých (dále jen „FP“) a fakturách vydaných (dále jen „FV“), podává se elektronicky, a to do 25. dne po skončení kalendářního měsíce, stejně jako přiznání k DPH¹⁰³.

Existuje více způsobů, jak může podnikatel vést evidenci DPH. Jedním ze způsobů je vést evidenci DPH jako součást knihy pohledávek a dluhů, druhou variantou je vést evidenci DPH v členění na výstupu a vstupu, jednotlivě pro základní a sníženou sazbu. Podnikatel musí vést evidenci tak, aby byly pro účely daňového řízení prokázány:

1. daňové dluhy za každé zdaňovací období,
2. nárok na odpočet a vrácení daně za zdaňovací období,
3. zaplacené zálohy na daň,
4. zúčtování daní jako výsledek za zdaňovací období ve vazbě na daňové přiznání¹⁰⁴.

¹⁰³ HAKALOVÁ, Jana, Yveta PŠENKOVÁ a Šárka KRYŠKOVÁ. *Daňová evidence podnikatelů a jednoduché účetnictví neziskových subjektů*. 3. rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 75-76. ISBN 978-80-7676-024-0.

¹⁰⁴ DUŠEK, Jirí a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 44. ISBN 978-80-271-3593-6.

2 Analýza současného stavu

V této části bakalářské práce byla provedena analýza současného stavu vybrané fyzické osoby se sídlem v České republice. U vybrané fyzické osoby byla vypočítána daňová povinnost za rok 2022. Byly zjištěny skutečné příjmy a výdaje, které byly následně rozčleněny dle daňové uznatelnosti. Dále jsou v této části uvedené informace o majetku, kterým poplatník disponuje, výši dluhů atd. Výsledky dosažené v této části jsou podkladem pro návrhovou část bakalářské práce. Uvedené údaje jsou reálné, z důvodu zachování anonymity fyzické osoby neuvedeno jméno a identifikační číslo osoby.

2.1 Základní informace o poplatníkovi

Tabulka 6: Základní informace o poplatníkovi¹⁰⁵

Předmět podnikání	Hostinská činnost Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona Prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin
Klasifikace ekonomické činnosti CZ NACE	56100 – Stravování v restauracích, u stánků a v mobilních zařízeních
Počet zaměstnanců	9 zaměstnanců

Vybraná fyzická osoba zahájila podnikatelskou činnost v roce 2012, kdy si zřídila živnostenské oprávnění na provozování restaurace. Hostinská činnost se řadí do živnosti ohlašovací – řemeslná, výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, patří do živnosti volné a prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin je řazen do koncesované živnosti. Poplatník vede daňovou evidenci. Poplatník je daňovým rezident a měsíčním plátcem DPH. Poplatník má jednu zapsanou provozovnu v Brně.

¹⁰⁵ Vlastní zpracování

2.1.1 Popis současného stavu

Pro poplatníka je hlavním zdrojem příjmu podnikání. Z podnikatelské činnosti má za rok 2022 příjmy ve výši 7 790 200 Kč a skutečné výdaje ve výši 7 197 123 Kč. V říjnu 2019 si pořídil nový osobní automobil, který je vložen v obchodním majetku.

Mimo příjmů ze samostatné činnosti má poplatník příjmy z nájmu, konkrétně z nájmu bytu, který není a nikdy nebyl zařazen v obchodním majetku.

Kromě výše zmíněných příjmů má poplatník příjem ze zaměstnání na základě dohody o provedené práci. Poplatník nepodepsal prohlášení poplatníka k dani z příjmu fyzických osob.

Poplatníková poslední daňová povinnost v roce 2021 byla nulová. Poplatník neměl za rok 2022 povinnost platit zálohy na daň z příjmu fyzických osob dle § 38a ZDP, jelikož jeho poslední známá daňová povinnost byla nižší jak 30 000 Kč.

V květnu 2017 poplatník uzavřel smlouvu na penzijní připojištění, na které od června 2017 měsíčně hradí částku 2 000 Kč. Současně má vybraná fyzická osoba uzavřené soukromé životní pojištění, na které si čtvrtletně přispívá částkou 1 200 Kč. Obě výše zmíněné smlouvy musí poplatník pro daňové účely doložit v rámci daňového přiznání. Ve sledovaném kalendářním roce poplatník jedenkrát bezúplatně daroval krev. V roce 2022 poplatník věnoval finanční částku ve výši 20 000 Kč neziskové organizaci Člověk v tísni na podporu Ukrajiny. K poskytnutému daru bylo doloženo potvrzení.

V hospodařící domácnosti žije poplatník se dvěma vyživovanými dětmi. Starší syn má 20 let a studuje prezenčně na vysoké škole, kde se soustavně připravuje na budoucí povolání. Mladší syn má 15 roků a studuje na střední škole v Brně. U obou z vyživovaných dětí jsou splněny podmínky pro uplatnění slevy na dani dle § 35c ZDP.

Vybraná fyzická osoba vede daňovou evidenci a používá účetní software Pohoda.

2.2 Daňová evidence

2.2.1 Mzdová evidence

Poplatník zaměstnává 9 zaměstnanců. Dva zaměstnanci jsou na pozici kuchař a jsou zaměstnání na základě pracovní smlouvy, další dva zaměstnanci jsou na pozici barman/číšník a taktéž jsou zaměstnání na základě pracovní smlouvy. Na základě

pracovní smlouvy jsou zaměstnání ještě dva zaměstnanci, kteří jsou na pozici pomocná síla v kuchyni. Všichni výše zmínění mají pravidelnou pracovní dobu a pracují na směny, které se pravidelně střídají.

Poplatník provozuje restauraci, kde v období od dubna do října je potřeba více pracovníků. Na základě dohody o provedené práci ve výše zmíněném období zaměstnává na pozici barman/číšník tři studenty. Mzda se odvíjí od počtu odpracovaných hodin za měsíc, pohybuje se v rozmezí 3 000 až 8 000 Kč. Mzda zaměstnancům, kteří mají s poplatníkem uzavřenou pracovní smlouvu, je vyplácena na bankovní účet, vždy 15. den v kalendářním měsíci. Zaměstnancům, kteří jsou zaměstnání na základě dohody o provedené práci, je mzda vyplácena v hotovosti hned po skončení směny.

V tabulce číslo 7 je znázorněna výše mezd zaměstnanců na jednotlivých pozicích.

Tabulka 7: Výše mezd zaměstnanců¹⁰⁶

Pozice	Hrubá mzda	ZP zaměstnavatel	SP zaměstnavatel
kuchař	45 000 Kč	11 160 Kč	4 050 Kč
číšník/barman	32 000 Kč	7 936 Kč	2 880 Kč
pomocná síla	28 000 Kč	6 944 Kč	2 520 Kč

Celkové mzdové náklady poplatníka na všechny zaměstnance, kteří jsou zaměstnání na základě pracovní smlouvy jsou 210 000 Kč za měsíc, což je 2 520 000 Kč za rok. Za zaměstnance, kteří byli zaměstnání na základě dohody o provedené práci jsou mzdové náklady 97 500 Kč za rok 2022.

2.2.2 Evidence dlouhodobého majetku

Vybraná fyzická osoba má ve svém obchodním majetku osobní automobil, který využívá ke své podnikatelské činnosti. Automobil byl pořízen 7. října 2019 v pořizovací ceně 370 000 Kč.

Dle přílohy č. 1 ZDP je osobní automobil zařazený do druhé odpisové skupiny. Dle § 30 ZDP je doba odepisování ve druhé odpisové skupině 5 let. Poplatník si může odpisy

¹⁰⁶ Vlastní zpracování

zařadit do daňově uznatelných výdajů, na základě toho, že vede daňovou evidenci a uplatňuje skutečné výdaje.

Poplatník odepisuje automobil pomocí rovnoměrných odpisů. Tabulka číslo 8 představuje výpočet daňových odpisů v letech.

Tabulka 8: Daňové odpisy automobilu¹⁰⁷

Rok	Vstupní cena	Sazba	Odpis	Zůstatková cena
2019	370 000 Kč	11 %	40 700 Kč	329 300 Kč
2020	370 000 Kč	22,25 %	82 325 Kč	246 975 Kč
2021	370 000 Kč	22,25 %	82 325 Kč	164 650 Kč
2022	370 000 Kč	22,25 %	82 325 Kč	82 325 Kč
2023	370 000 Kč	22,25 %	82 325 Kč	0

2.2.3 Evidence příjmů a výdajů

Jak již bylo výše zmíněno, poplatník vede daňovou evidenci a evidence příjmů a výdajů je na základě peněžního deníku. Z peněžního deníku vyplývá, že výše příjmů za rok 2022 z provozování restaurace je 7 790 200 Kč.

Celkové daňově uznatelné výdaje dle § 24 ZDP jsou ve výši 7 197 123 Kč. Největší část, a to konkrétně 3 551 298 Kč, představují výdaje na nákup zboží a surovin. Jedná se o nákup piva, nealkoholických nápojů a kávy, které se převážně nakupují ve velkoobchodě Maneo s.r.o.. Dále ve výše zmíněné částce jsou zahrnuty náklady na nákup masa, zeleniny, koření atd.

Poměrně velké zastoupení v peněžním deníku představují mzdové náklady, které dosahují za rok výše 2 617 500 Kč. Dále do daňově uznatelných výdajů lze zařadit odpisy automobilu, které jsou 82 325 Kč za rok.

¹⁰⁷ Vlastní zpracování

Provozní výdaje, do kterých jsou zahrnuté výdaje vynaložené na vodu, plyn, elektřinu a další, dosahují výše 612 000 Kč. Nájem za budovu, ve které je restaurace provozována je 264 000 Kč za rok.

V průběhu sledovaného období vznikly náklady vynaložené na pořízení drobného hmotného majetku v celkovém úhrnu 70 000 Kč za rok.

Do daňově neuznatelných výdajů dle § 25 ZDP patří například výdaje vynaložené na uspořádání vánočního večírku, které byly ve výši 10 500 Kč. Tento typ výdajů dle § 25 odst.1 t.) patří do výdajů na reprezentaci, které jsou daňově neuznatelné. Jelikož dvakrát za sledované období poplatník podal pozdě přiznání k dani z přidané hodnoty, musel zaplatit pokutu od finančního úřadu v celkové výši 20 000 Kč. Pokuty od státních orgánů se řadí do daňově neuznatelných výdajů.

Poplatník má dva osobní úvěry, které měsíčně splácí. Roční částka za oba úvěry je v úhrnu 300 000 Kč. Splátky z nepodnikatelských úvěrů patří do daňově neuznatelných výdajů.

Vybraná fyzická osoba odvádí jako OSVČ zálohy na sociální a zdravotní pojištění v celkové výši 10 550 Kč za měsíc, tedy 126 600 Kč ročně. Odvody na sociální a zdravotní pojištění patří do nedaňových výdajů dle § 25 odst.1 g) ZDP.

2.2.4 Evidence pohledávek

Poplatník v průběhu sledovaného období opakovaně poskytl catering pro jiné společnosti. Pohledávky za výše zmíněnou službou představují pravidelné pohledávky a v rámci evidence pohledávek jiné poplatník neeviduje. Na konci roku 2022 poplatník evidoval pohledávky v celkové výši 35 000 Kč.

2.2.5 Evidence dluhů

Neuhrazené závazky byly převážně k finančnímu úřadu, zdravotní pojišťovně, městské správě sociálního zabezpečení a k zaměstnancům. Všechny zmíněné závazky budou zaplacený v lednu následujícího roku, tedy v lednu 2023. K 31.12.2022 byla výše neuhrazených závazků 258 000 Kč.

2.3 Výpočet dílčích základů daně

2.3.1 Dílčí základ daně ze závislé činnosti

Vybraná fyzická osoba vykonává činnost asistenta trenéra tenisu. Tento druh práce vykonává na základě dohody o provedené práci. V závislosti na počtu odpracovaných hodin se liší poplatníkův měsíční příjem. Měsíční příjem se pohybuje v rozmezí 1 500 – 2 500 Kč.

Za rok 2022 činil celkový příjem poplatníka ze závislé činnosti 18 000 Kč a byla mu sražena daň ve výši 2 700 Kč.

Dle § 36 ZDP je měsíční příjem z výše zmíněné dohody o provedené práci zdaněn srážkovou daní. Jelikož nepřesahuje měsíční příjem hranici 10 000 Kč nejsou strhávány zálohy na zákonné zdravotní a sociální pojištění. Poplatníkovi je sražena srážková daň, ale rozhodl se výše zmíněný příjem v daňovém přiznání neuvádět.

2.3.2 Dílčí základ daně ze samostatné činnosti

Celkové příjmy poplatníka ze samostatné činnosti za rok 2022 dosahují výše 7 790 200 Kč. Celkové daňově uznatelné výdaje poplatníka za rok 2022 jsou 7 197 123 Kč.

Dílčí základ daně ze samostatné činnosti se pak vypočítá jako rozdíl mezi příjmy a skutečnými výdaji. Tabulka číslo 9 zobrazuje výpočet dílčího základu daně dle § 7.

Tabulka 9: Výpočet dílčího základu dle § 7 ZDP¹⁰⁸

Příjmy	7 790 200 Kč
Výdaje	7 197 123 Kč
DZD § 7	593 077 Kč

2.3.3 Dílčí základ daně z příjmu nájmu

Poplatník má v osobním vlastnictví byt, který není a nikdy nebyl zahrnutý v obchodním majetku. Poplatník poskytuje byt k pronájmu už více jak 5 let. Poplatník pronajímal byt

¹⁰⁸ Vlastní zpracování

celý rok 2022. Výše pronájmu činila 16 500 Kč měsíčně včetně záloh na služby. Roční příjem z nájmu nemovité věci činí pak 12 x nájemné za měsíc, celková částka činí 198 000 Kč za rok.

V srpnu 2022 poplatník nechal celý byt vymalovat a vyměnit všechna okna, skutečné vynaložené výdaje činily 65 500 Kč, proto se poplatník rozhodl využít skutečné výdaje na místo paušálních výdajů, který by si mohl dle § 9 ZDP uplatnit pouze ve výši 30 % z příjmů. Dílčí základ daně z příjmu nájmu představuje rozdíl mezi příjmy a skutečnými výdaji. Vypočet dílčího základu daně dle § 9 znázorňuje tabulka číslo 10.

Tabulka 10: Výpočet dílčího základu dle § 9 ZDP¹⁰⁹

Příjmy	198 000 Kč
Skutečné výdaje	65 500 Kč
DZD § 9	132 500 Kč

2.4 Výpočet daňové povinnosti

2.4.1 Vyčíslení celkového základu daně

Celkový základ daně se stanoví jako součet veškerých dílčích základů daně.

$$ZD = DZD \text{ § 6} + DZD \text{ § 7} + DZD \text{ § 8} + DZD \text{ § 9} + DZD \text{ § 10}$$

Tabulka číslo 11 znázorňuje výši základu daně poplatníka.

Tabulka 11: Vyčíslení celkového základu daně¹¹⁰

DZD § 7	593 077 Kč
DZD § 9	132 500 Kč
Základ daně	725 577 Kč

¹⁰⁹ Vlastní zpracování

¹¹⁰ Vlastní zpracování

2.4.2 Nezdanielné části základu daně

Vybraná fyzická osoba si může snížit základ daně dle § 15 odst. 5 ZDP, jelikož si přispívá na penzijní připojištění, měsíční částka je 2 000 Kč což je ročně 24 000, Kč. Poplatníkovi náleží od státu maximální příspěvek, od celkové naspořené částky (za zdaňovací období) musí odečíst 12 000 Kč, které nemůže zahrnout do nezdanielných částí základu daně. Z celkové částky 24 000 Kč za rok se odečte maximální státní příspěvek 12 000 Kč, nezdanielná položka z penzijního připojištění je ve výši 12 000 Kč. Dále si přispívá na životní pojištění, a to částkou 1 200 Kč za čtvrtletí což je ročně 4 800 Kč.

Poplatník jedenkrát během sledovaného období daroval krev a dle § 15 odst. 1 ZDP si může uplatnit bezúplatné plnění. Celková výše, kterou si může poplatník uplatnit je 3 000 Kč.

Jak již bylo zmíněno poplatník věnoval finanční částku ve výši 20 000 Kč na podporu Ukrajiny neziskové organizaci Člověk v tísni. Dar splňuje podmínky, které uvádí § 15 odst. 1 ZDP, a to přesáhnutí 2 % základu daně, anebo alespoň 1 000 Kč a současně nepřesahuje horní hranici 15 % základu daně. Tabulka číslo 12 znázorňuje celkové vyčíslení hodnoty odčitatelných položek.

Tabulka 12: Odčitatelné položky od základu daně¹¹¹

Životní pojištění	4 800 Kč
Penzijní pojištění	12 000 Kč
Dar krev	3 000 Kč
Dar Člověk v tísni	20 000 Kč
Celkem	39 800 Kč

2.4.3 Slevy na dani

Poplatník si uplatňuje základní slevu na poplatníka dle § 35ba ZDP, která v roce 2022 činila 30 840 Kč. Jak již bylo zmíněno poplatník má dvě děti, starší syn studuje na vysoké

¹¹¹ Vlastní zpracování

škole a mladší syn na střední škole a oba splňují podmínky dle § 35c ZDP, má nárok si uplatnit slevu na první a druhé vyživované dítě. V roce 2022 činila roční výše zvýhodnění na první vyživované dítě 15 204 Kč a na druhé vyživované dítě 22 320 Kč.

2.4.4 Výsledná současná daňová povinnost

Výše zmíněné a vypočtené informace jsou použity v tabulce číslo 13 ke stanovení daňové povinnosti poplatníka za rok 2022.

Tabulka 13: Výpočet daňové povinnosti poplatníka¹¹²

DZD § 7	593 077 Kč
DZD § 9	132 500 Kč
Základ daně	725 577 Kč
Nezdanitelné části základu daně	39 800 Kč
Upravený základ daně	685 777 Kč
Zaokrouhlený základ daně	685 700 Kč
Daň z příjmu před slevami	102 855 Kč
Sleva dle § 35ba ZDP	30 840 Kč
Daň po uplatnění slevy	72 015 Kč
Daňové zvýhodnění dle § 35c ZDP	37 524 Kč
Nedoplatek	34 491 Kč

Výsledná daňová povinnost vybrané fyzické osoby za sledované období činí **34 491 Kč**. Dle § 38a odst. 2 ZDP poplatník má povinnost platit zálohy, jelikož jeho daňová povinnost za rok 2022 přesáhla 30 000 Kč.

¹¹² Vlastní zpracování

Záloha na daň z příjmu za zdaňovací období bude ve výši 13 800 Kč a bude splatná 15. 6. 2023 a 15. 12. 2023.

3 Vlastní návrhy řešení

Návrhová část bakalářské práce je zaměřena na výpočet daňové povinnosti vybrané fyzické osoby po aplikování prostředků daňové optimalizace a optimálnímu nastavení daňové evidence spolu s kroky v rámci daňové evidence, které povedou k daňové optimalizaci. Poplatníková celková daňová povinnost bude vypočtena ve dvou variantách. První varianta bude při aplikování paušálních výdajů na dopravu. Druhá varianta bude na základě odpočtu na podporu výdajů vynaložených na žáka nebo studenta. Dále bude provedeno srovnání výše zmíněných variant a výběr nejvhodnější daňové optimalizace, která povede k nejnižší daňové povinnosti poplatníka. Závěrečná část práce se věnuje vhodnému způsobu vedení daňové evidence u živnostníků, kteří provozují restauraci a možnostem daňové optimalizace spojené s daňovou evidencí.

3.1 Varianta 1: Paušální výdaje na dopravu

Vybraná fyzická osoba si nejspíše neeviduje veškeré výdaje spojené s využíváním motorového vozidla zařazeného v obchodním majetku, protože doložené výdaje v daňové evidenci jsou poměrně nízké. Proto by mohlo být pro poplatníka výhodnější využít paušál na dopravu dle § 24 odst. 2 písm. z) ZDP. Poplatník splňuje podmínky, které jsou uvedené v ZDP. Výše paušálu se odvíjí od toho, zda je motorové vozidlo využíváno výhradně pro podnikatelskou činnost, pak je výše paušálu 5 000 Kč za kalendářní měsíc. Anebo je motorové vozidlo využíváno i pro soukromou činnost, v takovém případě je výše paušálu zkrácená na 80 %, a to konkrétně 4 000 Kč za kalendářní měsíc. Fyzická osoba využívá automobil i pro soukromou potřebu, proto výše měsíčního paušálu je 4 000 Kč. Dle výše zmíněného § 24 odst. 2 písm. z) ZDP lze uplatnit paušální výdaje na dopravu maximálně u tří motorových vozidel, vybraná fyzická osoba splňuje i tuto podmínku, vlastní pouze jeden automobil zapsaný v obchodním rejstříku.

V případě, kdy poplatník využívá paušální výdaje na dopravu je povinen dle § 25 odst. 1 písm. x ZDP vyloučit výdaje na pohonné hmoty a parkovné při pracovních cestách z daňově uznatelných výdajů. Výhodou paušálních výdajů na dopravu je, že není potřebné pro účel daně z příjmu dokazovat skutečné použití motorového vozidla.

3.1.1 Výpočet daňové povinnosti poplatníka

V následující části bude vypočítána výsledná daňová povinnost vybrané fyzické osoby při využití paušálních výdajů na dopravu.

Jak již bylo zmíněno vybraná fyzická osoba má nárok využít paušál ve výši 4 000 Kč za každý měsíc, ve kterém fyzická osoba motorové vozidlo využívala. Fyzická osoba musí celkové výdaje dle § 7 ZDP ponížít o daňově neuznatelné výdaje dle § 25 písm.1 odst. x) ZDP. Po tomto kroku lze uplatnit paušální výdaj na dopravu.

Z daňové evidence byly zjištěny skutečné výdaje vynaložené na spotřebu pohonných hmot a parkovného při pracovních cestách ve výši 21 500 Kč.

Tabulka číslo 14 zobrazuje výpočet nových výdajů při aplikování paušálních výdajů na dopravu.

Tabulka 14: Vyčíslení celkových výdajů při aplikování paušálních výdajů¹¹³

Skutečné celkové výdaje	7 197 123 Kč
Z toho výdaje daňově neuznatelné	21 500 Kč
Paušální výdaje na dopravu	48 000 Kč
Skutečné výdaje s vyžitím paušálu na dopravu	7 223 623 Kč

Tabulka 15: Výpočet dílčího základu dle § 7¹¹⁴

Příjmy	7 790 200 Kč
Výdaje	7 223 623 Kč
DZD § 7	566 577 Kč

Dílčí základ daně dle § 7 po využití paušálních výdajů na dopravu je vypočítán jako rozdíl příjmů dosažených ze samostatné činnosti a skutečných výdajů s využitím paušálních výdajů na dopravu. Hodnota dílčího základu dle § 7 je 566 577 Kč.

¹¹³ Vlastní zpracování

¹¹⁴ Vlastní zpracování

Dílčí základ daně dle § 9 ZDP zůstává neměnný. Dílčí základ daně dle § 9 je 132 500 Kč.

Tabulka 16 zobrazuje **výslednou daňovou povinnost** za zdaňovací období poplatníka při využití paušálních výdajů na dopravu.

Tabulka 16: Výpočet daňové povinnosti poplatníka¹¹⁵

DZD § 7	566 577 Kč
DZD § 9	132 500 Kč
Základ daně	699 077 Kč
Nezdanitelné části základu daně	39 800 Kč
Upravený základ daně	659 277 Kč
Zaokrouhlený základ daně	659 200 Kč
Daň z příjmu před slevami	98 880 Kč
Sleva dle § 35ba ZDP	30 840 Kč
Daň po uplatnění slevy	68 040 Kč
Daňové zvýhodnění dle § 35c ZDP	37 524 Kč
Nedoplatek	30 516 Kč

Výsledná daňová povinnost vybrané fyzické osoby za sledované období je **30 516 Kč**. Poplatník má dle § 38a odst. 2 ZDP povinnost platit zálohy, jelikož jeho daňová povinnost přesáhla limit 30 000 Kč.

Záloha na daň z příjmu za zdaňovací období bude ve výši 12 200 Kč.

¹¹⁵ Vlastní zpracování

3.1.2 Shrnutí

Následující část se bude věnovat srovnání aktuální situace fyzické osoby se situací, kdy poplatník využívá vedle skutečně vynaložených výdajů i paušální výdaje na dopravu. Výše zmíněné výpočty budou sloužit ke konkrétnímu vyčíslení daňové optimalizace.

V porovnání se současným stavem poplatníka, který využíval pouze skutečné výdaje, došlo díky vyžití paušálu na dopravu ke zvýšení výdajů, a to konkrétně o 27 000 Kč. V návaznosti na zvýšení výdajů došlo ke snížení celkového základu daně ze samostatné činnosti o stejnou částku.

Snížení základu daně ze samostatné činnosti se projeví i na celkovém základu daně, a to konkrétně snížením o částku 27 000 Kč. Celkový základ daně je 699 077 Kč.

Nezdanitelné části základu daně, slevy na dani a daňové zvýhodnění na děti zůstává neměnný.

Hodnota výsledné daňové povinnosti vybrané fyzické osoby za sledované období je o 3 975 Kč nižší. Jelikož došlo ke snížení daňové povinnosti, dá se vyžití paušálu na dopravu u vybrané fyzické osoby považovat za prostředek vedoucí k daňové optimalizaci. Celková úspora na dani vybrané fyzické osoby je 3 975 Kč za zdaňovací období.

3.2 Varianta 2: Odpočet na podporu výdajů vynaložených na studenta

Vybraná fyzická osoba se rozhodla, že by chtěla během hlavní sezóny, což znamená v období od května do září, zaměstnávat ve své provozovně učně. Uzavřela smlouvu se střední školou Charbulova, příspěvková organizace. Smlouva obsahuje veškeré náležitosti o rozsahu, obsahu a podmínkách konání odborné praxe. Poplatník bude zaměstnávat dva učně, kteří budou v restauraci vykonávat odbornou praxi. Pracovní právní vztah bude uzavřen na základě dohody o provedené práci.

Dle § 122 zákona o předškolním, základním, středním a vyšším odborném vzdělání musí být učňům vyplácena odměna za produktivní činnost, která musí při rozsahu práce 40 hodin týdně být alespoň 30 % minimální mzdy. Minimální mzda pro rok 2023 je 17 300 Kč za měsíc, tedy 103,8 Kč za hodinu. V případě jiné délky pracovního týdne se výše odměny za produktivní činnost úměrně krátí.

Tabulka 17 zobrazuje, o jaký rozsah hodin se u jednotlivých učňů jedná a jaká bude jejich výše odměny.

Tabulka 17: Počet odpracovaných hodin a výše odměny učňů¹¹⁶

	Počet hodin praxe za rok	Výše odměny za rok
1. učeň	290	37 700 Kč
2. učeň	300	39 000 Kč

Výše zmíněné kroky pro vybranou fyzickou osobu můžou znamenat daňovou optimalizaci. Dle § 34h ZDP si může poplatník odečíst od základu daně odpočet na podporu výdajů vynaložených na studenta. Výše odpočtu se stanoví jako výše za hodinu krát počet hodin odborné praxe. Výše za hodinu je 200 Kč.

Tabulka 18 zobrazuje výši odpočtu na podporu výdajů vynaložených na studenty.

Tabulka 18: Výše odpočtu na učně¹¹⁷

	Výpočet odpočtu	Výše odpočtu
1. učeň	290*200	58 000 Kč
2. učeň	300*200	60 000 Kč
Celkem		118 000 Kč

Z tabulky vyplývá, že celková výše odpočtu za oba studenty dosahuje hodnoty 118 000 Kč.

3.2.1 Výpočet daňové povinnosti poplatníka

Následující část se bude věnovat výpočtu daňové povinnosti poplatníka při využití odpočtu na podporu výdajů vynaložených na studenty, konkrétně na dva učně. Předchozí varianta vedla k daňové optimalizaci, proto bude aplikována i v tomto případě. Budou použity paušální výdaje na dopravu.

¹¹⁶ Vlastní zpracování

¹¹⁷ Vlastní zpracování

Poplatník bude platit odměnu učňům, kteří budou vykonávat v jeho provozovně odbornou praxi. Celkově se mzdové náklady zvýší o 76 700 Kč za rok a v návaznosti se sníží dílčí základ daně dle § 7 o stejnou částku. **Dílčí základ daně dle § 7** je 489 877 Kč.

Dílčí základ daně dle § 9 ZDP a zůstává neměnný. Dílčí základ daně dle § 9 je 132 500 Kč.

Tabulka 19 znázorňuje **výslednou daňovou povinnost** poplatníka při využití odpočtu na podporu výdajů vynaložených na studenty. Konkrétně dvou učňů, kteří vykonávají praxi na provozovně poplatníka.

Tabulka 19: Výpočet daňové povinnosti poplatníka¹¹⁸

DZD § 7	489 877 Kč
DZD § 9	132 500 Kč
Základ daně	622 377 Kč
Nezdanitelné části základu daně a odpočet dle § 34 h ZDP	157 800 Kč
Upravený základ daně	464 577 Kč
Zaokrouhlený základ daně	464 500 Kč
Daň z příjmu před slevami	69 675 Kč
Sleva dle § 35ba ZDP	30 840 Kč
Daň po uplatnění slevy	38 835 Kč
Daňové zvýhodnění dle § 35c ZDP	37 524 Kč
Nedoplatek	1 311 Kč

Daňová povinnost vybrané fyzické osoby při využití odpočtů vynaložených na podporu studentů je ve výši **1 311 Kč**. Poplatník nemá dle § 38a odst. 2 ZDP povinnost platit zálohy, jelikož jeho daňová povinnost nepřesáhla limit 30 000 Kč.

¹¹⁸ Vlastní zpracování

3.2.2 Shrnutí

Následující část se bude věnovat srovnání aktuální daňové povinnosti poplatníka s novou výší daňové povinnosti, při aplikování výše zmíněných kroků.

Ve spojitosti se zvýšením mzdových nákladů dochází ke zvýšení celkových výdajů a snížení dílčího základu daně dle § 7. A v návaznosti na snížení dílčího základu daně dle § 7 dochází ke snížení celkového základu daně. V konečném důsledku snížení základu daně znamená nižší daň pro poplatníka.

Dle § 34h ZDP se od celkového základu daně odečítá hodnota odpočtu na podporu výdajů vynaložených na studenty v celkovém úhrnu 118 000 Kč.

Nezdanitelné části základu daně dle § 15 ZDP, sleva na dani dle § 35ba ZDP a daňové zvýhodnění na děti dle § 35c ZDP zůstávají neměnné.

Po výše zmíněných optimalizacích vzniká poplatníkovi nedoplatek ve výši 1 311 Kč.

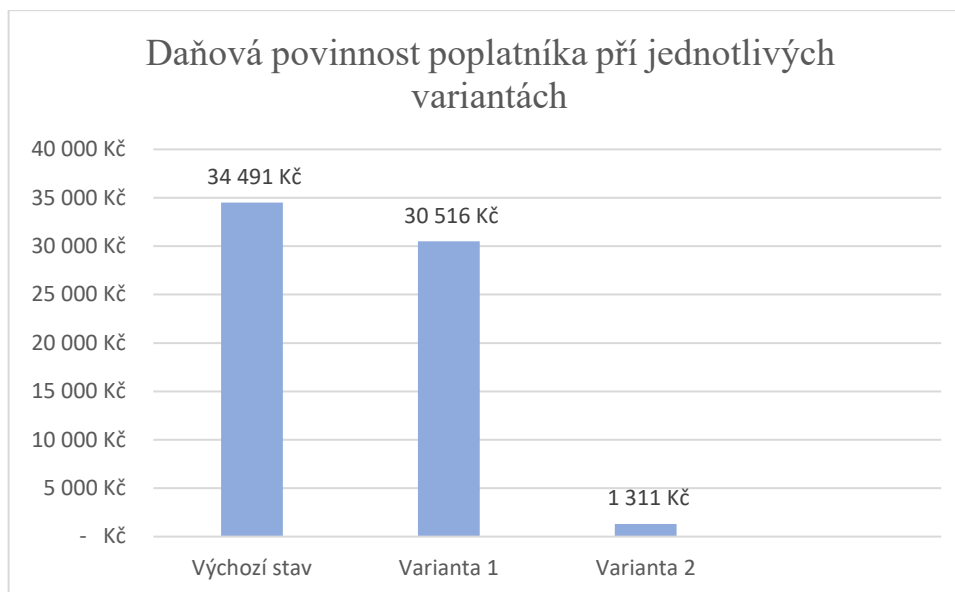
3.3 Srovnání navrhovaných variant

V první variantě fyzická osoba začala vedle skutečných výdajů využívat i paušální výdaj na dopravu dle § 24 odst. 2 písm. zt ZDP.

V důsledku aplikování paušálu na dopravu dojde ke zvýšení celkových výdajů ze samostatné činnosti, tudíž ke snížení celkového daňového základu, a to povede ke snížení výsledné daňové povinnosti poplatníka. Tato varianta vede k daňové optimalizaci.

V následující variantě je využito odpočtu výdajů vynaložených na podporu na studenta. Vychází se z toho, že kromě skutečných výdajů, poplatník využívá paušál na dopravu. V důsledku toho, že budou dva učni vykonávat u fyzické osoby praxi, za kterou budou dostávat odměnu, se poplatníkovi zvýší mzdové náklady a tím se sníží celkový základ daně. Dle § 34h ZDP si může poplatník uplatnit odpočet na podporu výdajů vynaložených na studenta a snížit si tak základ daně. Na základě výše zmíněných změn, dojde ke snížení daňové povinnosti poplatníka a tímto k daňové optimalizaci.

Graf číslo 1 znázorňuje výši daňového zatížení poplatníka ve výchozím stavu a při jednotlivých variantách.

Graf 1: Daňová povinnost poplatníka při jednotlivých variantách¹¹⁹

Z výše zmíněných informací a z výstupu, které zobrazuje graf číslo 1, lze vidět, že z pohledu pouze daňového zatížení je nejvýhodnější varianta 2. Při této variantě byly využity vedle skutečně vynaložených výdajů i paušální výdaje na dopravu a dále si zde na základě zaměstnávání dvou učňů může vybraná fyzická osoba odečíst od základu daně odpočet na podporu výdajů vynaložených na studenty. Výše zmíněné kroky vedou k daňové optimalizaci. Daňová povinnost poplatníka při této variantě je 1 311 Kč. Daňová úspora oproti současnému stavu poplatníka je 33 180 Kč.

3.4 Vedení daňové evidence

Tato kapitola se věnuje optimálnímu způsobu vedení daňové evidence u živnostníka, který provozuje restauraci. Výstupy se opírají o teoretická východiska uvedená v první části bakalářské práce.

Daňovou evidenci je možné vést ručním zápisem do sešitu, nebo pomocí tabulek v Excelu, či jiném tabulkovém procesoru. Další možnost vedení daňové evidence je pomocí účetních softwarů, jako je například Money S3, Pohoda anebo například iÚčto. Vybraná fyzická osoba požívá účetní software Pohoda, který je pro menší živnostníky optimální.

¹¹⁹ Vlastní zpracování

Hlavní část daňové evidence tvoří právě evidence příjmů a výdajů. Údaje o příjmech a výdajích jsou nezbytné ke stanovení daně z příjmu fyzických osob. Hlavní knihou, do které se zapisují průběžně daňové i nedaňové příjmy a výdaje, je deník příjmů a výdajů neboli **peněžní deník**.

Jak již bylo v teoretické části práce zmíněno do peněžního deníku je nejvhodnější zapisovat jednotlivé záznamy chronologicky, pro lepší přehlednost jednotlivých příjmů a výdajů. Nejprve je nutné posoudit daný příjem/výdaj, zda se jedná o hotovostní anebo bezhotovostní příjem/výdaj a následně zhodnotit daňové dopady, jestli se jedná o daňový anebo nedaňový příjem/výdaj.

Jelikož se v restauraci dá platit jak v hotovosti, tak platební kartou, je nutné vést evidenci denních tržeb ve členění na tržby v hotovosti a bezhotovostní tržby. Poplatník by měl vést evidenci denních tržeb.

Tabulka číslo 20 obsahuje přehled výdajů rozčleněný dle daňové uznatelnosti, jsou zde zmíněny především výdaje, které se týkají živnostníka, který provozuje restauraci.

Tabulka 20: Přehled výdajů dle daňové uznatelnosti¹²⁰

Výdaj	Daňově uznatelné	Paragraf
1.) Výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů	ANO	§ 24 odst.1 ZDP
2.) Odpisy hmotného majetku	ANO	§ 24 odst.2 písm. a), b), c), t), v) ZDP
3.) Zůstatková cena hmotného majetku	ANO	§ 24 odst.2 písm. b), c), t) ZDP
4.) Pojistné hrazené zaměstnancem	ANO	§ 24 odst.2 písm. e) ZDP
5.) SZP a ZP hrazené zaměstnavatelem za zaměstnance	ANO	§ 24 odst.2 písm. f) ZDP
6.) Cestovní náhrady	ANO	§ 24 odst.2 písm. k) ZDP
7.) Paušál na dopravu	ANO	§ 24 odst.2 písm. zt) ZDP
8.) Propagační předměty označené logem	ANO	§ 25 odst.1 písm. t) ZDP
9.) Náklady na reprezentaci	NE	§ 25 odst.1 písm. t) ZDP
10.) Náklady na pořízení dlouhodobého majetku	NE	§ 25 odst.1 písm. a) ZDP
11.) Penále, úroky z prodlení a pokuty	NE	§ 25 odst.1 písm. f) ZDP
12.) SZP a ZP placené OSVČ	NE	§ 25 odst.1 písm. g) ZDP
13.) Manka a škody	NE	§ 25 odst.1 písm. n) ZDP

Viz řádek 8 z tabulky – hodnota nepřesahuje včetně DPH 500 Kč s výjimkou tichého vína. Viz řádek 10 z tabulky – majetek musí být odepisován dle § 26 ZDP. Viz řádek 11 z tabulky – s výjimkou uvedenou v § 24 odst.2 písm. zi) ZDP. Viz řádek 13 z tabulky – nad dovolenou míru technických a technologických úbytků.

Na obrázku číslo 9 lze vidět ukázkou peněžního deníku z účetního softwaru Pohoda a nejběžnější zápisy do peněžního deníku, který se týká právě živnostníka, který

¹²⁰ Vlastní zpracování dle: Zákon č. 586/1992 Sb., daně z příjmu. In: Daně z příjmu, Evidence tržeb. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3.

provozuje restauraci. Jednotlivé naznačené hospodářské operace se v rámci měsíce, potažmo celého zdaňovacího období, stále opakují, jedná se především o úhrady FP za nákup zboží, o úhrady provozních nákladů, úhrady mezd zaměstnancům, odvody SZP a ZP, splátky úvěru, náklady spojené s pořízením drobného majetku atd.

Peněžní deník (zkrácený)

Fyzická osoba

IČ: 12345678

Rok: 2023

Dne: 01.06.2023

Strana 1

Tisk vybraných záznamů

Datum	Označení dokladu	Text	Účet	Hotovost příjem	Hotovost výdej	Prostředky na účtech příjem	Prostředky na účtech výdej	Příjmy pro základ daně	Příjmy nezvyšující základ daně	Výdaje pro základ daně	Výdaje nesnižující základ daně	DPH příjem	DPH výdej	Průběžný příjem	Průběžný výdej
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Převedeno k 01.01.2023															
01.05.2023	23HV00002	Uhrada nájem duben	HP		22000,00					18181,99			3818,01		
03.05.2023	23HV00001	Uhrada FP lihoviny	HP		6590,00					5446,28			1143,72		
05.05.2023	23HV00012	Z pokladny do banky	HP		30000,00									30000,00	
05.05.2023	KB0030001	Z pokladny do banky	KB			30000,00									30000,00
08.05.2023	23HP00002	Vklad podnikatele	HP	15000,00				15000,00							
08.05.2023	KB0020005	Nákup zboží Billa	KB				786,50			650,00			136,50		
09.05.2023	23HP00001	Denní tržby v hotovosti	HP	18330,00				16000,00				2330,00			
09.05.2023	23HV00003	Uhrada FP maso	HP		3475,00					3021,74			453,26		
09.05.2023	23HV00004	Uhrada FP pivo	HP		14700,00					12148,76			2551,24		
09.05.2023	KB0010001	Denní tržby bezhotovostn	KB			14775,00		13000,00				1775,00			
10.05.2023	KB0020004	Uhrada služby (voda, elel	KB				54450,00			45000,00			9450,00		
11.05.2023	23HV00005	Uhrada FP zelenina	HP		3910,00					3400,00			510,00		
12.05.2023	23HV00006	Nákup kávy	HP		1380,00					1200,00			180,00		
12.05.2023	KB0020003	Uhrada FV catering	KB			14520,00		12000,00				2520,00			
13.05.2023	23HP00003	Denní tržby v hotovosti	HP	12510,00				11000,00					1510,00		
13.05.2023	KB0020006	Denní tržby bezhotovostn	KB			9415,00		8200,00				1215,00			
15.05.2023	KB0020007	Uhrada FP Bidfood	KB				12995,00			11300,00			1695,00		
16.05.2023	KB0020001	Uhrady mezd	KB				112000,00			112000,00					
17.05.2023	KB0020008	Poplatky za telefon a inte	KB				5808,00			4800,00			1008,00		
18.05.2023	23HV00015	Uhrada za čištění trubek	HP		450,00					371,90			78,10		
19.05.2023	23HV00007	Uhrada mezd	HP		44000,00					44000,00					
19.05.2023	KB0020009	Uhrada FP pokladni syst	KB				4114,00			3400,00			714,00		
20.05.2023	23HV00014	Uhrada FP zmrzlina	HP		4432,00					3853,91			578,09		
21.05.2023	KB0020010	Uhrada FV pronájem pro	KB			10000,00		8264,46				1735,54			
23.05.2023	23HV00011	Uhrada FP Meba	HP		7820,00					6800,00			1020,00		
23.05.2023	23HV00013	Nákup oleje	HP		1300,00					1074,38			225,62		
25.05.2023	23HV00009	Uhrada FP Maneo	HP		9293,00					7680,20			1612,80		
28.05.2023	23HV00010	Nákup drobného majetku	HP		66550,00					55000,00			11550,00		
29.05.2023	KB0020016	Uhrada pokuty fin. úřadu	KB				1500,00			1500,00					
30.05.2023	KB0020014	Uhrada SZP a ZP OSVČ	KB				10550,00			10550,00					
31.05.2023	KB0020011	Bankovní poplatky	KB				69,00			69,00					
31.05.2023	KB0020015	Splátka osobního úvěru	KB				15000,00			15000,00					
Květen - Součet na konci měsíce				45 840,00	215 900,00	78 710,00	217 272,50	83 464,46	0,00	366 448,16	0,00	11 085,54	36 724,34	30 000,00	30 000,00

Obrázek 9: Ukázkový peněžní deník

Tabulka číslo 21 rozčleňuje jednotlivé konkrétní typy výdajů dle daňové uznatelnosti. V tabulce jsou uvedeny pouze výdaje, které se týkají živnostníka, který provozuje restauraci.

Tabulka 21: Výdaje dle daňové uznatelnosti¹²¹

Daňově uznatelný výdaj	Daňově neuznatelný výdaj
<ul style="list-style-type: none"> • Úhrada FP za zboží (maso, zelenina, pivo, Maneo, Bidfood...) • Nákup zboží do restaurace • Úhrada nájemného restaurace • Úhrada za elektřinu, vodu, plyn • Úhrada za internet, telefon a další provozní výdaje • Úhrada za využívání pokladního systému, účetního softwaru • Úhrada mezd zaměstnancům • SZP a ZP za zaměstnance, daň z příjmu • Náklady na pořízení drobného majetku 	<ul style="list-style-type: none"> • Úhrada SZP a ZP OSVČ • Úhrada splátky osobního úvěru • Náklady na pořízení DM • Penále, pokuty, úroky z prodlení • Daň z příjmu fyzických osob

Při **uzavírání daňové evidence** je nezbytné provést následující kroky. V rámci pokladny je potřeba zkontrolovat, zda stav peněžních prostředků není záporný a jestli na bankovním účtu odpovídá stav peněžních prostředků částce uvedené na bankovním výpisu. Jelikož poplatník nepřijímá platby v cizí měně, není nutné nic přepočítávat. Vybraná fyzická osoba má v evidenci osobní automobil, je potřeba prověřit, jestli nebylo provedené technické zhodnocení a jestli jsou vypočítané daňové odpisy, které se odvádí jednou ročně a snižují základ daně. Dále je důležité zkontrolovat stav příjmů a výdajů, jestli odpovídá skutečnosti. Je nutné ověřit, zda jsou uhrazené veškeré závazky a pohledávky, které mají splatnost do konce příslušného zdaňovacího období.

¹²¹ Vlastní zpracování

3.5 Daňová optimalizace v daňové evidenci

Následující kapitola se věnuje krokům v daňové evidenci, které by měly vést k daňové optimalizaci. Jak již bylo v teoretické části práce zmíněno, cílem daňové evidence je zjištění základu daně, který se stanoví jako rozdíl příjmů a výdajů a následně se vypočte daň. Způsob, jak docílit daňové optimalizace v rámci daňové evidence, je zvyšování výdajů a tím docílení menšího rozdílu příjmů a výdajů neboli základu daně. Záleží, jaké množství peněžních prostředků bude mít poplatník k dispozici, aby mohl využít níže zmíněné varianty. Všechny následující varianty představují pro poplatníka možnost snížení daňové povinnosti.

Jak již bylo zmíněno, vybraná fyzická osoba provozuje restauraci v pronajatých prostorách, platí měsíční nájem. Hodnota jednoho měsíčního nájmu je 22 000 Kč. Nájem je částka, která je neměnná, její výše je pevně stanovená v nájemní smlouvě. Nájemné se řadí dle daňové uznatelnosti do skupiny daňově uznatelných výdajů, jedná se o výdaj dle § 24 odst. 1 ZDP. To znamená, že pokud by poplatník zaplatil nájemné na rok dopředu, tak o zaplacené nájemné předem, se zvýší výdaje v aktuálním zdaňovacím období a o stejnou částku se sníží základ daně a v konečném důsledku se sníží daňová povinnost poplatníka. Jelikož v průběhu pandemie COVID-19, která ve výsledku trvala téměř dva roky, nemohl poplatník provozovat restauraci, anebo pouze v omezeném provozu, nedisponuje takovým množstvím peněžních prostředků, aby mohl zaplatit nájem na rok dopředu a stále mu zůstaly peněžní prostředky na jiné nezbytné skutečnosti. Optimální proto bude pro poplatníka zaplatit například čtyři nájmy dopředu, hodnota čtyř nájmu je 88 000 Kč, o tuto částku dojde ke zvýšení výdajů a snížení základu daně.

Poplatník provozuje restauraci, která je především sezonní. Hlavní sezóna je od května do konce září. V průběhu sezóny je využívána primárně zahrádka, kterou restaurace má. Po poslední sezóně se ukázalo, že kapacita zahrádky není dostačující, a proto se vybraná fyzická osoba rozhodla o její rozšíření. Jedná se o plochu, která patří k pronajatému pozemku, je potřeba plochu vyčistit a upravit, aby zde mohla vzniknout místa k sezení. Poplatník bude muset obstarat nové posezení. Celková cena rozšíření zahrádky a nákup posezení se orientačně pohybuje mezi 25 000 Kč – 30 000 Kč. Jedná se o pořízení drobného majetku, hodnota pořízení drobného majetku je uznatelná v plné výši. O tuto

hodnotu se zvýší celkové výdaje a dojde ke snížení základu daně a v konečném důsledku ke snížení daňové povinnosti poplatníka.

Jelikož je prostor restaurace a obzvláště zahrádka poměrně rozsáhlý, je náročné ho při plné kapacitě obsluhovat. V rámci zjednodušení a zrychlení práce obsluhy by mohl poplatník investovat do nálepek na stoly s QR kódem. Pomocí QR kódu by mohl zákazník restaurace, kdykoliv bude chtít, zaplatit pomocí svého chytrého telefonu a QR kódu umístěného na stole. Popřípadě by bylo možné využít QR kód i k samostatnému objednání občerstvení. Výdaje spojené s nákupem nálepek QR kódu, jejich instalace a následné školení, patří do daňově uznatelných výdajů a snižují základ daně.

Po skončení hlavní sezóny by mohla mít vybraná fyzická osoba dostatek peněžních prostředků, aby mohla nakoupit nové vybavení. Aby se jednalo o daňově uznatelný výdaj, musí se jednat o drobný majetek a pořizovací cena majetku nesmí převyšovat 80 000 Kč. Může se jednat o vybavení kuchyně, vybavení baru, např. nakoupení talířů, sklenic, příborů apod, které je třeba vždy po sezóně doplnit. Náklady spojené s nákupem vybavení do restaurace jsou daňově uznatelným výdajem, zvyšují celkové výdaje a snižují v konečném důsledku výslednou daň poplatníka.

Další možnost, jak zvýšit výdaje, je investovat do propagace restaurace a tím docílit toho, že i v měsících mimo sezónu by mohl podnik generovat zisk. Jelikož má restaurace facebookový a instagramový profil, nabízí se možnost placené reklamy právě na těchto sociálních sítích. Tímto způsobem je možné nabízet pořádání firemních akcí, dětských oslav, vánočních večírků atd. Na konci zdaňovacího období si poplatník může předplatit reklamu na další měsíce v následujícím roce. Částka spojená s náklady za reklamu musí být uhrazená do konce zdaňovacího období ve kterém si chce poplatník uplatnit výdaj. Výdaje vynaložené na propagaci restaurace se řadí do skupiny uznatelných výdajů.

Restaurace se nachází u lesa a někdy je obtížné restauraci najít, proto by mohl poplatník investovat do reklamních poutačů a vývěsných plakátů, které by na restauraci upozorňovaly. Poutače a plakáty budou označené logem restaurace. Výdaje vynaložené na návrh poutačů a plakátů a jejich následná výroba je daňově uznatelný výdaj. Zvýšení výdajů povede ke snížení celkového základu daně a v tom důsledku i ke snížení daňové povinnosti poplatníka.

V rámci komplexu restaurace se vyskytuje i dětské hřiště, které je potřeba rekonstruovat. Jelikož restauraci hojně navštěvují i rodiny s dětmi, bylo by vhodné, aby bylo hřiště

dostatečně zařízené a funkční. Vybraná fyzická osoba by mohla investovat do rekonstrukce dětského hřiště. Například pořízení nové dětské skluzavky, houpaček nebo pískoviště. Výdaje vynaložené na rekonstrukci hřiště se řadí do skupiny daňově uznatelných výdajů.

Ke konci zdaňovacího období, tedy ke konci kalendářního roku, může vybraná fyzická osoba navýšit výdaje tím, že si navýší zásoby. Může nakoupit větší množství trvanlivých potravin, jako například mléko, mouku, koření, luštěniny, těstoviny, rýži atd. Dále by mohl poplatník nakoupit větší množství zboží v podobě lihovin, které mají dlouhou dobu trvanlivosti. Všechno výše zmíněné nakoupené zboží musí být uhrazené do konce příslušného zdaňovacího období, ve kterém si chce poplatník uplatnit výdaje za nákup zboží. Navýšení zásob před koncem zdaňovacího období vede ke zvýšení daňově uznatelných výdajů a tím ke snížení základu daně.

Závěr

Bakalářská práce se věnovala stanovení daňové povinnosti reálné fyzické osoby s cílem dosáhnout co nejvyšší daňové optimalizace. Věnovala se taktéž optimálnímu způsobu vedení daňové evidence podnikatele provozujícího restauraci.

Úvodní teoretická část se zabývala základními pojmy souvisejícími s provozováním živnosti, s daní z příjmu fyzických osob a s daňovou evidencí. A to například druhům živností a způsobu jejich vzniku. Dále se věnovala jednotlivým konstrukčním prvkům daně. Byly uvedeny jednotlivé metody zaznamenávání hospodářských operací – účetnictví, daňová evidence, metoda paušálních výdajů a paušální daň. Podrobněji byla popsána daňová evidence, zejména části, které obsahuje a způsob oceňování v rámci daňové evidence.

Analytická, tedy druhá část, se zabývala vybranou reálnou fyzickou osobou. Velmi konkrétně bylo popsáno podnikání fyzické osoby. Byla rozebrána jeho současná daňová evidence, důraz byl kladen na příjmy a výdaje, aby byly správně rozčleněny dle daňové uznatelnosti, dále byla rozebrána evidence majetku a dluhů. Následně byly vypočteny jednotlivé dílčí základy daně poplatníka, které vedly ke stanovení základu daně poplatníka a po vyjmutí nezdanitelných částí a odpočtům od základu daně byla stanovena daň, která byla ponížena o slevy, na které má poplatník nárok. Tak byla zjištěna aktuální daňová povinnost vybrané fyzické osoby za sledované období.

Ve třetí, návrhové části byly navrženy určité kroky, které vedly k daňové optimalizaci. Byly tak představeny dvě varianty, v jejichž rámci byla vyčíslena daňová povinnost vybrané fyzické osoby. Následně byla vyhodnocena varianta, která obsahovala nejvhodnější daňovou optimalizaci. Pozornost byla dále věnována optimálnímu vedení daňové evidence pro podnikatele, který provozuje restauraci. Především vhodný způsob evidování příjmů a výdajů v peněžním deníku. Závěr bakalářské práce je věnován krokům, které ve spojitosti s daňovou evidencí mohou dále vést k daňové optimalizaci a je vyhodnocena jejich aplikovatelnost na vybranou fyzickou osobu.

Seznam použitých zdrojů

1. CARDOVÁ, Zdenka. *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-288-4.
2. ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. In: *Živnostenské podnikání: předpisy regulující podnikání*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1435. ISBN 978-80-7488-472-6.
3. ČESKO. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. In: *Účetnictví: obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1412. ISBN 978-80-7488-208-1.
4. ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daně z příjmu. In: *Daně z příjmu, Evidence tržeb*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1405. ISBN 978-80-7488-444-3.
5. ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., *Občanský zákoník*. In: *Občanský zákoník: novelizované znění*. Ostrava: Sagit. Úplné znění, č. 1434. ISBN 978-80-7488-471-9.
6. *Daň z příjmu: Obecné informace*. Finanční správa.cz [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2022 [cit. 2022-11-29]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pausalni-dan/obecne-informace>.
7. *Daně z přidané hodnoty*. Podnikatel.cz [online]. Praha: Finance.cz, 2021 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/danovy-portal/dan-z-pridane-hodnoty/>.
8. *Daňová evidence: Evidence mezd v daňové evidenci*. ALTAXO.cz [online]. Praha: Office Place CZ, 2019 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.altaxo.cz/provoz-firmy/ucetnictvi-a-dane/danova-evidence/evidence-mezd-v-danove-evidenci>.
9. *Daňová evidence: Pohledávky*. DU.cz [online]. Praha: Verlag Dashöfer, nakladatelství, 2019 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: https://www.du.cz/33/pohledavky-v-danove-evidenci-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Ep_nyc9No7tEmsiuVH6gKXw/.
10. *Dlouhodobý hmotný majetek: vyřazení*. DU.cz [online]. Praha: Verlag Dashöfer, nakladatelství, 2021 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/dlouhodoby-hmotny-majetek-vyrazeni-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EswOiFC2s-JAvvCMOvCkb7uMB8q2Z8oGSQ/>.
11. DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2022. formuláře. ISBN 978-80-271-3593-6.
12. DVOŘÁKOVÁ, Veronika, Marcel PITTERLING a Hana SKALICKÁ. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2018*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7552-125-5.
13. HAKALOVÁ, Jana a Yvetta PŠENKOVÁ. *Daňová evidence: teorie a praxe*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-239-1.

14. HAKALOVÁ, Jana, Yvetta PŠENKOVÁ a Šárka KRYŠKOVÁ. *Daňová evidence podnikatelů a jednoduché účetnictví neziskových subjektů*. 3. rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-024-0.
15. HALABRINOVÁ, Dagmar. *Praktický průvodce podnikatele: aneb jak vést daňovou evidenci*. Brno: Aprofitail Czech Republic, 2016. ISBN 978-80-905622-2-6.
16. HNÁTEK, Miloslav. *Zcela legální daňové triky 2022: pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory*. 6. vydání. Praha: ESAP s.r.o, 2022. ISBN 978-80-907398-5-7.
17. CHALUPA, Rostislav, Jiří KADLEC, Jana PILÁTOVÁ, Dagmar PROCHÁZKOVÁ, R. SEDLÁK, Jana SKÁLOVÁ a Pavel VLACH. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2020*. 17. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020. ISBN 978-80-7554-250-2.
18. *Jaké kroky čekají podnikatele při uzavírání daňové evidence za minulý rok?*. In: Ponikatel.cz [online]. Praha: Lenka Pokorná, 2022 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.ponikatel.cz/clanky/jake-kroky-cekaji-podnikatele-pri-uzavirani-danove-evidence-za-minuly-rok/>.
19. JANOUŠKOVÁ, Jana a Alena VALICOVÁ. *Daňová evidence podnikatele: pro prezenční formu studia*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2011. ISBN 978-80-7248-669-4.
20. KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. aktualizované vydání. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2018. ISBN 978-80-87974-17-9.
21. KOLÁŘOVÁ, Monika. *Velká kniha pro podnikání*. 2. vyd. Olomouc: Rubico, 2013. ISBN 978-80-7346-157-7.
22. *Leasing v účetnictví a daních*. Solitea.com [online]. Brno: Pavel Zahradník, 2021 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://solitea.com/cs-cz/leasing-v-ucetnictvi-a-danich>.
23. MACHÁČEK, Ivan. *Fyzické osoby a daň z příjmů*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-075-2.
24. PILÁTOVÁ, Jana, Tomáš ČERVINKA a Marta ŽENÍŠKOVÁ. *Přechod z jednoduchého účetnictví na daňovou evidenci*. Olomouc: ANAG, 2004. ISBN 80-7263-224-8.
25. PILÁTOVÁ, Jana. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 13. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2022. ISBN 978-80-7554-356-1.
26. SEDLÁČEK, Jaroslav a Petr VALOUCH. *Účetnictví a daně*. 2., přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4542-2.
27. SRPOVÁ, Jitka a Václav ŘEHOŘ. *Základy podnikání: teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3339-5.
28. ŠTOHL, Pavel. *Daňová evidence 2021: praktický průvodce problematikou daňové evidence pro podnikatele*. 8. aktualizované vydání. Znojmo: Ing. Pavel Štohl, 2021. ISBN 978-80-88221-48-7.
29. ŠVARCOVÁ, Jena. *Ekonomie: stručný přehled: teorie a praxe aktuálně a v souvislostech: učebnice*. Zlín: CEED, 2020. ISBN 978-80-87301-25-8.

30. VANČUROVÁ, Alena, Lenka LÁCHOVÁ a Hana ZÍDKOVÁ. *Daňový systém ČR 2020*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-887-4.
31. VANČUROVÁ, Alena. *Zdanění osobních příjmů*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. DMISBN 978-80-7676-236-7.
32. Zákon č. 337/1992 Sb. Zákon České národní rady o správě daní a poplatků ze dne 1. července 1992.
33. *Zásoby v daňové evidenci*. DU.cz [online]. Praha: Verlag Dashöfer, nakladatelství, 2018 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/zasoby-v-danove-evidenci-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EqZ0NYFCqrVXKgjHokTlq7E/>.
34. *Živnost: Druhy živnosti*. BusinessINFO.cz [online]. Praha: CMI News, 2022 [cit. 2022-11-30]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/zivnosti-ppbi/3#h-druhy-ivnost>.

Seznam použitých zkratk

BV – bankovní výpis

DHM – dlouhodobý hmotný majetek

DM – dlouhodobý majetek

DNM – dlouhodobý nehmotný majetek

DPH – daň z přidané hodnoty

DZD – dílčí základ daně

FP – faktura přijatá

FV – faktura vydaná

KFM – krátkodobý finanční majetek

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná

PPD – příjmový pokladní doklad

s.r.o. – společnost s ručením omezeným

SZP – sociální zabezpečení

VPD – výdajový pokladní doklad

ZD – základ daně

ZDP – zákon o dani z příjmu

ZP – zdravotní pojištění

Seznam obrázků

Obrázek 1: Právní forma podnikání.....	13
Obrázek 2: Struktura majetku podnikatele	24
Obrázek 3: Struktura daňové evidence podnikatele	24
Obrázek 4 : Postup vedení daňové evidence	25
Obrázek 5: Peněžní deník	31
Obrázek 6: Evidence dluhů.....	34
Obrázek 7: Evidenční karta majetku.....	38
Obrázek 8: Mzdový a osobní list	42
Obrázek 9: Ukázkový peněžní deník.....	65

Seznam tabulek

Tabulka 1: Výpočet daňové povinnosti	21
Tabulka 2: Varianty ocenění zásob	28
Tabulka 3: Postup při zachycení příjmů a výdajů.....	32
Tabulka 4: Postup při zachycení průběžných položek.....	32
Tabulka 5: Doba odepisování dle zařazení do odpisové skupiny	36
Tabulka 6: Základní informace o poplatníkovi.....	44
Tabulka 7: Výše mezd zaměstnanců.....	46
Tabulka 8: Daňové odpisy automobilu	47
Tabulka 9: Výpočet dílčího základu dle § 7 ZDP.....	49
Tabulka 10: Výpočet dílčího základu dle § 9 ZDP.....	50
Tabulka 11: Vyčíslení celkového základu daně	50
Tabulka 12: Odčitatelné položky od základu daně	51
Tabulka 13: Výpočet daňové povinnosti poplatníka	52
Tabulka 14: Vyčíslení celkových výdajů při aplikování paušálních výdajů	55
Tabulka 15: Výpočet dílčího základu dle § 7	55
Tabulka 16: Výpočet daňové povinnosti poplatníka	56
Tabulka 17: Počet odpracovaných hodin a výše odměny učňů	58
Tabulka 18: Výše odpočtu na učně	58
Tabulka 19: Výpočet daňové povinnosti poplatníka	59
Tabulka 20: Přehled výdajů dle daňové uznatelnosti	63
Tabulka 21: Výdaje dle daňové uznatelnosti.....	66

Seznam grafů

Graf 1: Daňová povinnost poplatníka při jednotlivých variantách..... 61